

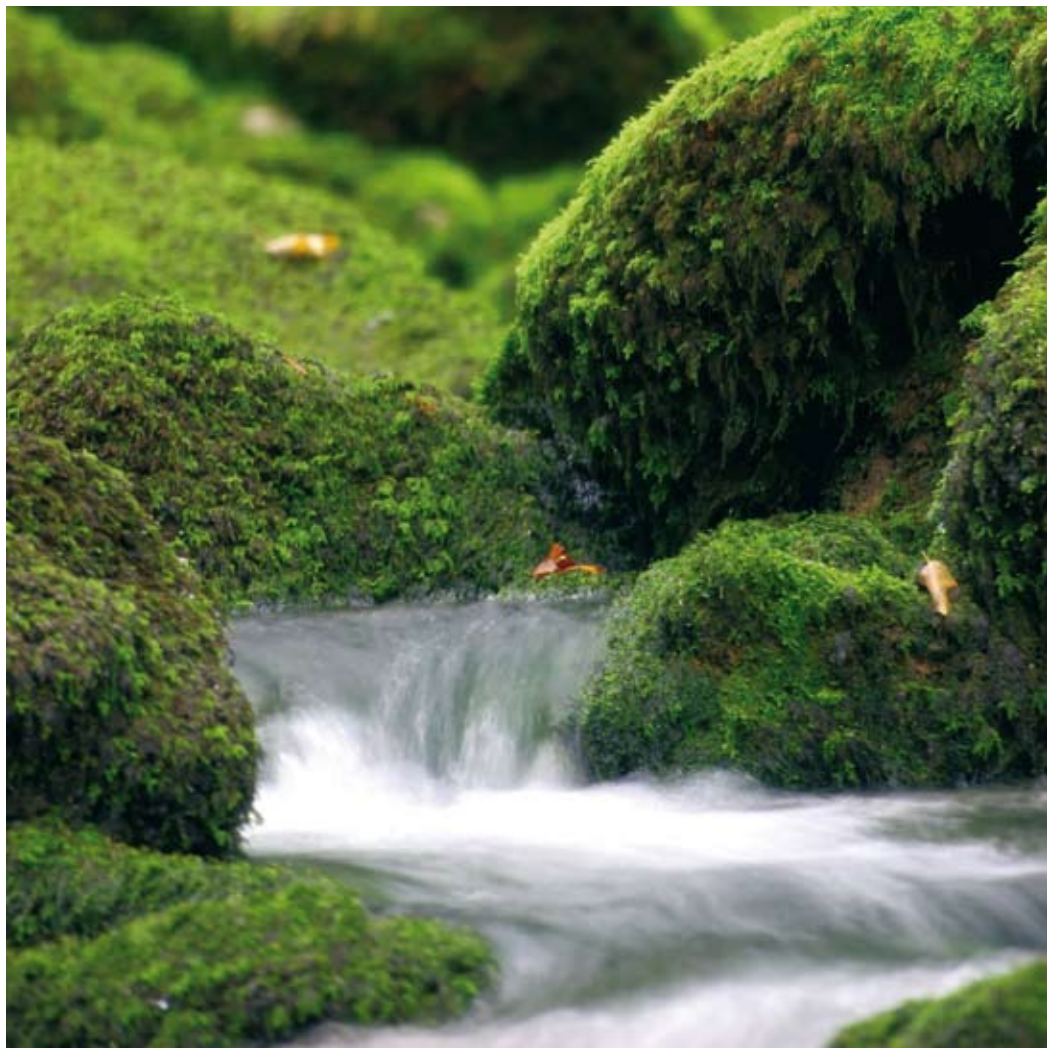
**VODIČ
U SVIJET KUPE**

– PUTEVIMA PRIČA I BAJKI IZ KRAJA

–PO LITOPUNKTURNOM PROJEKTU

Kada osluhnemo prirodi oko nas,
lako sami doživimo skrivenu moć
nevidljivog svijeta koji nas dariva...

Delnice 2008

UVOD

Nježno, mirno, tiho i gotovo neprimjetno, ali istodobno i zapanjujuće snažno u srcu goranskih i kočevskih šuma, u jednom od najljepših planinskih predjela Europe, na mjestu gdje se susreću i isprepliću Hrvatska i Slovenija, izvire Kupa. Stotinjak kilometara nizvodno ova će se zelenooka gorska ljepotica uliti u Savu te podariti svoje bistre planinske vode velikom riječnom slivu koji će Dunavom doprijeti do Crnog mora povežavši na kraju svog puta Europu i Aziju. Vode Kupe stižu, dakle, do jednog drugog kontinenta, a iako prelaze ogroman put njihova najveća snaga i ljepota upravo je na mjestu njihova rađanja, području od izvora do silaska u ravničarski dio Hrvatske i Slovenije. Na tih sto kilometara svog puta Kupa prolazi kroz uglavnom netaknute predjele prirode – šume, kanjone i rukave u kojima je i danas sve isto kao i prije tisuću godina, a ta izvornost, taj nepo-novljivi dodir s prirodom uočljiv je svakome tko ima volje, vjere, snage i ljubavi da porazgovara s prirodom, da joj se preda i da u skladu s njom i njenim zakonima pokuša živjeti.

OVAJ PROJEKT JE SUFINANCIRAN SREDSTVIMA EU-
ROPSKE UNIJE
THIS PROJECT WAS CO – FUNDED BY EU

Marinko Krmpotić

SVIJET KUPE - PROJEKT S OBJE STRANE KUPE

Ideja nastala dugogodišnjom suradnjom dviju susjednih općina, Grada Delnica (HR) i Općine Kostel (SLO), nakon pomnog promišljanja i planiranja, rezultirala je kreiranjem novog, prepoznatljivog i drugačijeg turističkog i kulturnog sadržaja na ovome području. Netaknuta priroda, obilje biljnog i životinjskog svijeta, krajolik kojim vijuga čista i bistra rijeka, bili su dovoljan povod za pokretanje nečeg novog i nesvakidašnjeg.

Ideja samog projekta nastala je još 2006. godine kada su entuzijasti i zaljubljenici u ovaj kraj svoja razmišljanja započeli pretakati u djelo. Iako tehnički zahtjevan, sa mnoštvom međusobno povezanih aktivnosti, ovaj je projekt osvježeno u turističkoj ponudi ovoga područja.

Iako ponekad na naš zavičaj gledamo kao nepristupačan i surov, svaki puta iznova on nas iznenadi i očara svojom ljepotom, skrivenom pitomošću i tajnovitošću koju skrivaju njegove šume, izvori, brzaci rijeka, kamene litice i strmi brežuljci.

Tako je ideja o području za regeneraciju duha, tijela i duše, novog dubinski usmjerenog turističkog proizvoda, stavljena na papir te prijavljena kao prijedlog projekta za sufinanciranje iz sredstava Europske unije, a u okviru programa «INTERREG IIIA - Programa za susjedstvo - SLO-HU-HR 2006». Na radost domaćina i pokretača ideje, ovaj je koncept prihvaćen kao izvediv te je realiziran ako međunarodni prekogranični projekt u koji su uključeni Grad Delnice kao nositelj projekta na hrvatskoj strani u suradnji sa susjednim Gradom Čabrom i općinama Skrad i Brod Moravice, te Općina Kostel kao nositelj

projekta na slovenskoj strani u suradnji sa općinama Kočevje, Metlika i Črnomelj.

Cijeli je projekt sastavljen od više međusobno nadopunjujućih i preklapajućih aktivnosti kao što su litopunktura, uređenje meditativnih puteva te njihovo opremanje i označavanje, sanacija i čišćenje područja, edukativne turističke radionice, izložbe fotografija projektnog područja, rekonstrukcije objekata kulturne baštine, pripreme promotivnih materijala i mnoge druge. Završetkom tzv. «europskog» dijela projekta on neće stati niti se ugasi - ova je komponenta samo injekcija za daljnji razvoj i njegovu nadogradnju.

Projekt će možda, nadamo se, jednoga dana prerasti svoje okvire i postati još prepoznatljiviji i značajan dio ponude ovoga kraja. Jer iako neki ne misle tako, ovaj kraj ima mnogo za ponuditi.

Cilj projekta nije bio samo napraviti nešto drugačije - naprotiv, osim svoje unikatne osobnosti projekt pruža nebrojene mogućnosti svima koji žele nešto učiniti za sebe, za druge, za svoj kraj. Mogućnosti uključenja pojedinaca, grupa ili privrednika još su neslućene. Bitno je da i vi prepoznate sve kvalitete ovoga kraja, njegove skrivene izvore blagostanja.

Ako ste umorni od tmurne svakidašnjice, napornog posla i tempa življenja, gradske vreve i

silva asfalta i betona, ovo je prilika da obnovite svoju životnu energiju, revitalizirate vaše tijelo, smirite duh i nahranite vašu dušu. Svijet Kupe je tu... vabi vas k sebi, a zauzvrat traži samo vašu ljubav i pažnju.

Prošećite šumskim putevima, sjednite uz rijeku i slušajte šum vode, zagrlite kamen ili drvo, razgovarajte sa prirodom oko sebe i osjetit ćete drugačiju stvarnost - spokoj i mir u sebi, radost i zaigranost koju ste možda zaboravili.

Budite dio ove čarolije - prepustite se, otvorite svoje srce i budite dio Svijeta Kupe!

Ivan Majnarić, MBA
*Stručni suradnik za razvojne projekte
Grad Delnice*

O vodniku

VODNIK V SVET KOLPE, je nastajal spontano, počasi, v toku razvoja in uresničevanja zamisli o skupnem slovensko hrvaškem projektu Svet Kolpe v prostoru zgornjega toka reke Kolpe in Čabranke. Previdno je stopal tudi do nas, ki že od daljnega leta 2004 razvijamo, verjamemo in oblikujemo idejo o novi turistični ponudbi, ki bo skupaj s potenciali prostora, deviškostjo narave in srčnostjo domačinov ponudila darilo vaši duši, hkrati pa, ob vaši pozornosti in občudovanju vseh lepot odprla svoje skrite izjemnosti vam in domačinom.

Previdno tudi do vas naj stopi in vas nagovori z globino žive pravljíčnosti govorice krajev.

Kaj boste našli zase v tej čarobni dolini in njenih strmih bregovih je vaša izbira, saj spekter izbir barv je veličasten, od šepeta modrosti narave, nežnega zvoka tamburice, plesa vode z vetrom do smeha dobrodušnih domačinov.

S pomočjo vodnika boste lahko po krajih sledili govorici pravljíčnosti ljudskih pripovedi in doživetji domačinov na eni strani, ter po strokovnem opisu kozmogramov iz Litopunkturnega projekta.

Pripovedi domačinov so žive, saj tukaj, še ne tako davno nazaj ni bilo elektrike, večeri dolgi in ob soju sveč ravno pravi, da se je družina zbrala ob stari krušni peči, kjer so se odprla vrata v svet domišljije. Pripovedovali so si razne zgodbe od starih, resničnih kot tudi izmišljenih. Iskala sem jih za vsak kraj posebej po literaturi in pri domačinih. Obiskala sem prijetne domačine, kateri dajejo s svojim življenjem temu prostoru prav posebno,

zelo svojstveno noto. Njihov jezik je mil in topel. Pri pisanju pripovedovanj domačinov sem si dovolila svobodo jezika in poskusila slediti ritmu domače govorice, saj sem želela ohraniti mehkobo in svojstvo te skupne govorice na obeh bregovih Kolpe.

Pravo zakladnico narečnih zgodb iz celotne zgornje kolpske doline z obeh bregov Kolpe sem našla v knjigi Okameneli mož. Stare pripovedne pesmi so me poklicale skozi preprosto knjižico Kostel, Ljudje in zemlja ob Kolpi. Bolj ko sem se spuščala ob toku Kolpe navzdol, bolj so prihajale pesmi in mi pomagale dojemati razsežnosti kvalitete teh krajev. Vsak kraj tako nagovori skozi svojo govorico ljudske pripovedi. Pravljice so vedno nastajale iz potrebe človeškega duha, ki ga bogatijo, ter ustvarijo čarobni svet v katerem lahko sanjariš, potuješ in predeluješ doživeto. So zakladnice ljudske modrosti, saj sporočajo o življenju, o medsebojnih odnosih, o vrednotah, o odnosu do narave... Dobra pravljica razširja človekovo ustvarjalno domišljijo, vendar ključ za razumevanje mora najti vsak sam.

V Vodniku boste našli pomoč pri iskanju ključa za razumevanje večdimenzijske razsežnosti krajev. Skozi strokovne razlage simbolne govorice kozmogramov, ki so vklesani v litopunkturne kamne na 27 krajih, so avtorji sami kratko opisali pomen posameznih krajev v celotnem holonu Sveta Kolpe. Tako lahko s strokovnega vidika, slovenskih in hrvaških geomantov, ki so

skoraj tri leta raziskovali in delali pri nas, dobite informacijo »iz prve roke«. Vsa raziskovanja in Litopunkturni projekt je vodil svetovno priznan geomant Marko Pogačnik, akademski kipar, ki s svojo globoko ljubeznijo do Zemlje že več kot dvajset let razvija zelo tenkočuten odnos sodelovanja z njo in njene večrazsežnostne celote.

Na začetku našega dela s prostorom Sveta Kolpe smo začutili potrebo, da se krajem obrnemo s pesmijo in jim s tem podarimo našo pozornost. Domači tamburaši so pripravili Darilo kraju in mu zaigrali njihovo pesem. Kolpa je meni podarila mene nazaj, želim, da tudi vam pomaga zbuditi v vas, človeka, ki vi ste.

V pravljici je kraljevič s poljubom obudil princ-esko, ki je spala dolgih sto let...dovolite si poljub Sveta Kolpe in zbudite življenje globoko v sebi...

*»Darilo za vašo dušo«
Ljuba Južnič*

pravljica od svete Genovefe počinje tak ...

Enkrat je živel mlad kralj, ki se je oženil z eno lepo punco, ki se je zvala Genovefa. Prišlo je do vojne. Kralj je šel v vojno in svojim ministrom je naročil naj varujejo ženo. Vendar so se ga ti želeli znebiti, da bi oni vladali.

Ona je bila noseča, kralju pa so pisali, da ga vara. Dali so jo v ječo in tam je rodila fantka, ki ga ni imela v kaj zaviti, pa si je odrezala od svojega krila in nabrala slame. Ker je bila hudo žalostna je dala fantku ime Tugorod. Ko je kralj dobil pismo, da ga žena vara, je odredil, da jo ubijejo. Lovec je odpeljal ženo in Tugoroda v gozd.

Hodili so po gozdu in Genovefa je rekla lovcu: »Kaj ti ne bo nič žal nas ubiti? Poglej te jelke, kako se žalostno zvijajo in mesec, kako žalostno sveti?« Lovec je obljubil, da ju ne bo ubil, vendar naj gre s sinom tako daleč v gozd, da je ne bo nikdar več nobeden videl in vedel, da je živa. Ubil je svoja dva psa in jima izkopal srca. Ta je odnesel kraljevim namestnikom.

Genovefa je dolgo hodila in hodila. Prišla je do ene jame, kjer je nabrala suhe trave in nanjo položila fanta. Zjutraj se je šla razgledat naokoli in našla je en jarek, potok. Tam je pila vodo ena srna, kateri je volk raztrgal njenega mladiča. Ko se je Genovefa vračala k jami, ji je srna sledila. S srninim mlekom je hranila svojega fanta, sama pa je nabirala korenike zelišč in gozdne sadeže. Enkrat je v gozdu našla kožo od ovce. Iz nje je naredila obleko zase in za sina.

Minilo je pet let, fantek je zrasel in pomagal mami nabirati hrano. Enkrat jo je vprašal:

»Mama, kaj smo mi sami na svetu?« Mama mu je rekla, da so še drugi ljudje na svetu, vendar da so strašno daleč in ne smejo vedeti, da sta živa.

Potem enkrat pa je mama prala kožuhe pri potoku in

se strašno hudo prehladila. Ležala je v jami in mislila je, da bo umrla. Poklicala je fanta, da je šel po dve palici in si je naredila križ. Njemu pa je rekla: »Ko mi boš dal roko na lice in bo trdo, kot ta stena in ko bo hladno kot ta kamen, vzemi iz moje roke ta prstan, vzemi srnico in pojdi na pot, in hodi, samo hodi, saj na svetu še živijo takšni ljudje kot smo mi. Nismo mi sami. Pokaži ta prstan in odpeljali te bodo k očetu.«

Ona je tako dolgo ležala, ne živa, ne mrtva. Fantek je šel nabirat jagode za mamo, da bi ozdravela. In srnica je šla z njim. V gozdu so bili lovci, ko so zagledali srnico so jo hoteli ustreliti. Srnica je pobegnila v jamo. Lovci so ji sledili in v jami so zagledali eno žensko, blede ko smrt. Eden izmed lovcev, bil je sam kralj, je rekel: »Genovefa, kaj si to ti ali je tvoj duh, ki me je prišel strašiti iz onega sveta, ker sem te hotel ubiti.« Je rekla: »To sem jaz. Sem ostala živa, ker sem se zasnila lovcu, da me ni ubil.«

Kralj je bil srečen, da sta njegova žena in sinek živi. Na dvor je poslal po kočijo in obleke za ženo in sinu. Potem so se s kočijo odpeljali v mesto. Vse cerkve so zvonile in vsi ljudje so jih pozdravljali. Srnica je šla pa za njimi, za kočijo, vsa srečna, da se je vse srečno izteklo...

Izvir Čabranke je kraj povezan z elementarnimi bitji narave. V tem primeru gre posebej za bitja, ki varujejo in blagoslovljajo izvir reke. Kot babice pri porodu otroka, pomagajo, da je izvir reke povezan z elementarnimi in duhovnimi silami, ki dajejo bodoči reki njen sijaj, njeno življenjsko moč in duhovno vsebino.

Manjši litopunkturni kamen stoji ob poti do izvira. Ponazarja lik žabe, ki kot bitje narave povezuje tri elemente: Zrak, Vodo in Zemljo. Žaba povezuje tri svetove, živi v vodi in na zemlji. Voda pri človeku spaja Nebo in Zemljo.

Simbolizira možnost preobrazbe in prilagajanja, njene možnosti so večje od sveta v katerem se nahaja. Je dokaz možnosti prehoda iz enega sveta v drugega s pomočjo vdiha (zraka).

Žaba ima s ptičje perspektive obliko srca. Tako predstavlja tudi človekovo elementarno srce, ki nam daje osnovno vibracijo za uravnoteženo delovanje in resnično življenje v vlogi preobrazbe čustev. Skozi pravljico o princesi in zlati krogli, žaba govori o odnosu do lastnega elementarnega bitja in možnosti preobrazbe.

Avtorica: Irena Čučković

Darilo kraju: - Čabranski harmonikaši s pesemijo
«Ko se pilen ob Čabranke»

d a... današnjemu Čabru so nekdam rekli Čeber, nekateri pa mu tako rečejo še danes. To ime je dobil, ker je spodaj, v jami, kot v čeburu. Okoli ga obkrožajo visoki hribi in vasi Podplanina, Loknarji, Tropeti in Parg.

Nekdam so ljudje govorili, da kadar prideš v ka...kšno hišo, je treba prej trikrat potrkati na vrata, da bi se copernica pripravila. Tako je šla nekoč neka babica v hlev in ni potrkala. Našla je razkosano kravo. Če bi ta babica prej potrkala, bi copernica zložila kravo nazaj...

Center vdiha za Kolpsko dolino je osredinjen v griču na katerem stoji cerkev Sv. Antona Padovanskega. Energijsko je povezan z elementarnimi silami izvira Čabranke. Vdih teče skozi podzemni prostor, kjer je zapisan pravzorec (arhetip) popolnosti za Kolpo in njeno dolino. Pri tem se je potrebno zavedati, da izvir Kolpe in izvir Čabranke predstavljata dva enakovredna izvira reke imenovane Kolpa. Podobno kot je v semenu zapisana genetska osnova bodočega drevesa, obstaja tudi ob izviru reke genetski zapis njene osnovne kvalitete, ki ga reka nosi s sabo in uresničuje vzdolž svojega toka do izliva v morje.

Na kamnu sta izklesana dva kozmograma.

Prvi kozmogram ponazarja vdih.

Kozmogram deluje na vitalnoenergijski ravni. Povezuje energijski kanal izvira Čabranke z zdravilnimi silami Čabra. Tako prepleteno energijo oblikuje in pošilja po toku reke in po podzemnem kanalu do izdiha v Špeharjih in nazaj ter tako omogoča dihanje in pretok energije po celotni pokrajini, ter prostor napaja z vitalno energijo.

Avtorica: Brigita Milovac

Drugi kozmogram predstavlja duhovno raven prostora. Ponazarja podzemni prostor, ki v sebi nosi spomin na rajsko deželo in zapis celotnega vesolja. V podzemnem prostoru se odpira globina vesolja. Tako kot se pred rojstvom otroka konstalirajo planeti in zvezde, ki zarišejo njegovo usodo in horoskop, tako reka in celotni prostor zgornje Kolpske doline tu dobi impulz in informacijo o svoji popolnosti in lastni identiteti. Skozi energijski pretok vdiha in po toku reke se ta impulz prenaša na celoten holon ter ljudem in pokrajini daje možnost lastne uresničitve.

Avtorica: Zvonka Korošac

DARILO KRAJU: Pesem »Čeber«, Čabranski harmonikaši

domačini so pripovedovali, da so bila posebno nevarna mesta, kjer so bile copernice in druga taka bitja.

Eno takšnih mest je tesen od Zamosta proti pleškim njivam, kjer je cesta stisnjena med Čabranko in strmi breg. Tu je prebival strah, ki se je ljudem kazal v različnih podobah.

Kar tri podobe je imel strah, ki so mu ob mraku, do dvajsete ure, rekli mračnik. Če se je pokazal od dvajsete ure do polnoči, je bil to ponočnik. Za njim pa je do ranega jutra strašil popotne, zornik. Tudi slatриček (škratek), ki je imel na glavi rdečo kapo, v roki korobač, s katerim je pokal.

Vse to pa je bila ista klapa, mafija, sami strahovi, ljudi so čakali in strašili tudi na mostu v Zamostu. Veliko

domačinov in drugih popotnikov je raje pregazilo Čabranko, kot da bi šli mimo strahov čez most.

počojni furman iz Belce je pravil:

»Veš kaj. Iz Čabra sem se vračal ob enih ponoči. Prišli smo do Sapatija, do Šratlovega Vura, kjer je danes jez za malo hidrocentralo, ko so konji začeli skakat. Komaj sem jih vzdržal. Nč nisem videu.

Pol sm se nazaj ozru in videu, da zadaj na mojih lesenih kulah sedi šratel. Pogнал sm kojne, oni pa nikamer. Pogledau sm in videu, da je vse zažlajfano. Vedu sem, da je zažlajfau šratel. Pol sm odžlajfal spredni žlajf, kojni so potegnili in je šlo, da je šratel padeu z voza.

Še sriječa, d nisem padeu še jest.«

Tesen Čabranke je zaradi posegov v prostor prizadet kraj. Debeli betonski podporni zidovi vzdolž ceste ovirajo gibanje in dihanje elementarnih bitij reke.

Območje Sapatje lahko dojamemo kot kraj stika z elementarnimi bitji Čabranke. Z izrazom »elementarna bitja« imenujemo nevidna bitja narave, ki skrbijo za pretok in žarčenje petih elementov, ki sestavljajo sile narave: Vode, Ognja, Zemlje, Zraka in Etra.

Litopunkturni kamen stoji ob cesti v Vrbanovi Loki. Namenjeno je elementarnem bitju reke Čabranke, ki je zaradi izvedbe betonskih podpornih zidov in zajetja vode za hidrocentralo ujeto in utesnjeno.

Zakrivljena linija s spiralo predstavlja elementarno bitje, ki razširi svoja krila, osvobojeno zapleše v igri vetra in narave in po prostoru razprostira svojo zavest in informacije, ki jih reka Čabranka nosi s svojo identiteto.

Avtorica: Zvonka Korošac

je pripovedovala domačinka iz vasi Fažonci, da je njen oče videl Mater Svetogorsko. Mati božja se mu je prikazala v steni v hribu. Vas Fažonci, ki šteje le dve hiši, leži prav pod Sveto goro.

podoba je potovala. Gozdni delavci, ki so hodili podirati drevje nad Malim Logom, kjer je danes Sveta gora, so že prvi dan na jelki našli podobo matere božje. Vzeli so jo in jo odnesli v cerkev v Gerovo. Naslednje jutro so šli na delo in na jelki so spet našli isto podobo. Še enkrat so jo odnesli v cerkev. To se je ponovilo tudi tretji dan. Četrti dan so zastražili cerkev, da bi videli, če kdo ne odnaša iz cerkve podobe matere božje in jim tako nagaja. Odkrili niso nič nenavadnega, ko pa so prišli na delo na Sveto Goro, so tam spet našli na hoji podobo matere božje. Zdaj so šli k župniku po nasvet. Nato jim je škof odobril, da so na Sveti gori postavili svetišče materi božji, kjer so še danes za mali šmaren velike cerkvene svečanosti in žegnanja.

dolgo časa nazaj je bil pop, ki je v cerkvi povedal, katere ženske so copernice. One so mu grozile in žugale s pestmi, da ne sme povedat. On pa je kar naprej govoril, pa so ga odnese na Sveto goro, na vrh smreke. Tako je bil po na vrhu ene smreke in je jokal, saj ni mogel sam dol. Ni mogel niti pasti, saj so ga copernice gor držale. One nimajo moči, da bi ubile človeka, le strašno ga matrajo. Potem pa so ga le spravile dol s smreke.

Če govoriš, katera je copernica, pa te ona sliši, te pride ponoči jahati. Če pa bi govoril o tem v cerkvi, bi te slekle do golega. Moral si biti tiho, molčati o tem. Copernica pa ni slišala, čeprav je bila blizu, če si prej rekel:

»Naj bo od mule rog, od črne prasice drek i bog jih preženi i sveti Benedik«

Ali pa moreš reči: »Danas je petak, bomo šli z ovsem u mlin« Moraš reči »petak«, pa če je tisti dan petek ali ne. Če to rečeš, copernica ne more škoditi človeku.

Impulz svetosti prihaja iz notranjosti gore, njeni žarki se širijo na vse strani in bogatijo reki Čabranko in Kolpo in vso kolpsko dolino. Sveta Gora je eden od treh žarišč krajinskega svetišča Kolpske doline; **Fara** - romarski kraj: celostni vidik – bela Boginja **Sv. Ana in Joahim** - romarski kraj: kreativni vidik – rdeča Boginja in **Sveta Gora** – romarski kraj: vidik preobrazbe – črna Boginja.

V krščanski kulturi se bela Boginja pojavlja kot Devica Marija, rdeča Boginja kot Mati Boga (Madona – Mater Domini), črna Boginja pa kot črna Madona (denimo tista iz Čestohove).

Litopunkturni kamen stoji na hribu nasproti cerkve Majke Božje Karmelske.

Na kamnu sta izklesana dva kozmograma.

Prvi kozmogram prikazuje ozemljitev duhovnih kvalitete tega prostora in njihovo transformacijo v srcu gore.

Avtor: Miroslav Juraj z ženo Mirjano

Drugi kozmogram je namenjen počastitvi prisotnosti Črne Boginje v holonu Kolpe.

Podpira stik z modrostjo duše v procesu preobrazbe. Hkrati pa označuje neizpodbitno prisotnost Kristusove luči (Zaveš o individualizaciji duše) kot temeljni podpori v tem; sveto zvezo, zavezo duše Zemlje in Kozmične duše.

Avtorica: Simona Čudovan

DARILO KRAJU: pesem »Lepu dekle z Malog uoga«, Čabranski harmonikaši

S o babe pravile pripovedi, kako je Bog uslišal Petra Klepca. Peter je bil Osilničan, pri nas je krave pasel. Bil je fleten fantina, čeprav majhen in ne močan. Zato so ga drugi otroci topli. Takrat pa je Bog še hodil po svetu. Videl je Petra Klepca, kako joka in ga vpraša, zakaj je žalosten. Povedal je, da zato, ker ga tepejo. Bogu se je fleten fantin zasmilil, pa ga je vprašal, kaj si najbolj želi. Peter je rekel, da bi bil rad močan. In Bog mu je uslišal željo.

k o so prišli Turki v Osilnico, so privedli konje kar v cerkev in jim dajali na oltarju ovsu zobat. Peter Klepec je to izvedel in se silno razhudil. Izpuknil je češnje in z njo napodil Turke iz Osilnice. Gnal jih je naprej za Kolpo, do kraja, kjer je danes vas Turki, ki se tako imenuje prav v spomin na ta dogodek.

p astirček Peter Klepec, ki je bil šibak deček, je nekoč pasel živino na Sveti gori in videl nekaj dekličev, ki so spali na soncu in se tako mučili. Petru so se smilili in je nalomil veje ter jim naredil senco. Kmalu so se prebudili in ga vprašali, kaj dela tu. Povedal je, da jim je naredil senco, da se ne bi opekle. Vprašale so ga, kaj si najbolj želi. Odgovoril je, da bi bil močan, saj ga zdaj vsi tepejo. One pa – bile so vile – so mu dejale, naj izpukne hojico in jo je. Od takrat je bil močan.

Točka sotočja deluje kot ozemljitveni center za celoto Kolpske doline. Ozemljitev še ojača sile, ki delujejo skozi trikotnik, ki ga tvorijo Špičasti vrh, Krokar in Sveta Gora. Trije vrhovi tvorijo klinast prostor – lijak, ki sile vesolja povezuje s silami Zemlje.

Skozi trikotnik treh vrhov pritečeta reki Kolpa in Čabranka ter združeni odtečeta skupaj z novo rojeno prizemljitveno kvaliteto elementa Vode.

Levo in desno na kozmogramu prepoznamo krivulji, ki govorita o rojstvu Čabranke in Kolpe, ki pritečeta sem, vsaka po svoji samostojni poti in se tukaj združita v eno in hkrati povsem novo reko. V središču kozmograma, kjer se v mehkih linijah odslikuje sotočje, prepoznamo eterični vodnat lijak, osredinjen v središču Zemlje, ki ga reki ustvarita skupaj in je bistvo tukajšnje prizemljitve. Risba trikotnika kaže na pomembno jang podporo treh vrhov temu izjemnemu ženstvenemu sistemu prizemljitve.

Avtorica: Katja Majer

DARILO KRAJU: pesem »Oberštajeriš«, Osilniški harmonikaši

bilo je v davnih časih, ko je bila ohcet v Razlogah, v vasi blizu izvira Kolpe. Bilo je veselo, saj je bila hiša polna ljudi, sorodnikov in sosedov, še otroci so kukali skozi okna. Jedlo in pilo se je. Saj so bile mize polno obložene, in peli in plesali so že ves dan.

Že se je zvečerilo, ko sta se srečala lisica in volk. Z roba gozdička sta gledala in prisluškovala veselim svatom v Razlogah.

»Oh, koliko dobrot je na mizi, midva pa lačna in naju niso povabili,« sta si mislila.

Slina so se jima cedile. Pa se lisica domisli in reče volku:

»Hajd, greva še midva na ohcet. Ti pojdi v štaló in kolji ovce, koze, krave, konje, prasce, kokoši, vse kar je živo, pokolji. Jaz bom pa šla notri v hišo na ohcet, pa ti bom vsega ven prinesla.«

Volk je bil takoj za to. Hitro sta se dogovorila in šla v Razloge. Ko sta prišla pred hišo, kjer je bila ohcet, je volk smuknil v hlev in začel klati živali – ovce, koze, konje, prašiče. Kokoši, vse, kar je bilo živo.

Lisica je šla medtem v hišo in začela vpiti: »Ljudje, pojdite hitro! Volk je v štali! Vse vam bo poklal!«

Veseli svatje so utihnili in prisluhnili mekatanju, blejanju, mukanju, rezgetanju in ropotu, ki je prihajal iz hleva. Stekli so proti hlevu in mimogrede pograbili ta vile, oni sekiró pa kol ali palico, kar jim je pač prišlo pod roke, in so se spravili nad volka, ki je že skoraj vse živali poklal. Tolkli, mlitali so po zverini, ki je naredila v hlevu tak pokol. Volk se je komaj izvlekel iz hleva. Bil je tako pretepen, da se je komaj plazil. Dobro so ga zdelali. Ljudje, zaposleni z volkom, lisice niti opazili niso. Ta se je splazila v hišo, ki je bila prazna, ter se najedla dobrot in še napila, saj je bilo vsega na mizi. Po obilni pojedini si je zaželela še malo počitka na peči. Iz dremeža jo je prebudil ropot prihajajočih svatov, ki so že opravili z volkom. Ko je bežala s peči, je glavo še pomočila v skledo s kašo, da je imela po glavi polno kaše, in smuknila pred svati iz hiše.

Zunaj pred hlevom je našla volka, vsega pretepenega in nemočnega. Šla je k njemu in ga priliznjeno vprašala: »Volk, kaj pa ti je?«

Volk ji je odgovoril: »Nekar me nč sprašvat, kaj me je. Glej, kak so me pretoukli, da sen mau živ, da bun vmrou.«

Lisica pa mu je pokazala glavo, polno kaše. »A glej, kak so mjene, da me gredo še možgani na guavi ven.«

»A pole so tjebe še bl ko mjene.«

Lisica pa mu je rekla, da so jo tako zdelali, da niti hoditi ne more sama. Vse da jo boli in jo bo moral nositi. Volku se je lisica smilila. Vzel jo je na hrbet in nesel, čeprav se je še sam komaj vlekel.

Čez nekaj časa je začela lisica na volkovem hrbtu govoriti:

»Bolan zdravega nese, bolan zdravega nese« »Kaj? Kaj?« vpraša volk.

»Ah nič, nič.« odgovori lisica.

In gresta naprej. Volk leze težje in težje.

Lisica pa spet: »Bolan zdravega nese, bolan, zdravega nese«

Volk spet vpraša, kaj je.

»Ah nič, tako me glava boli, da se mi blede. Glej, kako mi možgani ven lezejo.« jamra lisica.

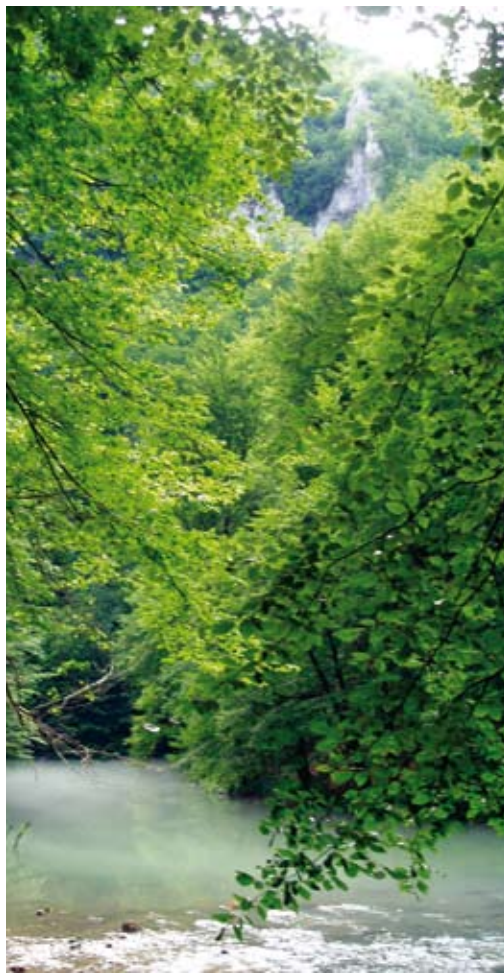
Volk si misli, kako je uboga in jo je nosil naprej.

Lisica pa je spet začela: »Bolan zdravega nese, bolan zdravega nese«

Zdaj se je volk razjezil, vrgel lisico dol in dejal:

»A tak! Ti bom že pokazal!«

Lisica je padla v jarek, kjer še vedno živi. Volk se je odvlekel naprej in se več ne družil z lisico.

DARILO KRAJU: pesem »Lijepo ti je«, Tamburaška sekcija Delnice

Zgodbe O OKAMENELI DRUŽINI

Lovec je šel v lov. Videl je vzhajati sonce, pa mu je zaklical:

»Tekmujva, kdo bo prvi zgoraj pri Loški steni. Kdor bo prvi, naj okamenil!«

Sonce je bilo prej zgoraj, a ni okamenelo, pač pa je okamenel mož.

Od takrat je pod Loško steno okameneli mož. Pravi-
jo, da Mož – kamen še raste.

bila je mlada nedelja, prvi teden po mlaju. Neki mož iz Ribjeka je šel namesto k maši na lov pod Loško steno. Njegova žena je šla je za njim v planino in mu že od daleč klicala, naj gre k maši. Mož pa je zaklical nazaj, da ne gre in naj bo tiho. Žena ni popuščala in je še kar vztrajala na svojem, ker pa njeno prigovarjanje ni pomagalo, je zakričala možu: »O, da bi okamenil!«

Mož ji je vrnil: »Tiho baba!, da bi okamenela tudi ti!« In potem se je zgodil čudež. Okameneli so mož, baba in še oba otroka, ki sta šla za mamo v planino. Živ je ostal le najmlajši, ki še ni znal hoditi in je bil doma v zibelki.

Danes je Mož le okamenela skala, špica. Še pred vojno je imel na vrhu manjšo, okroglo skalo, da je

bilo videti, kot da ima glavo. Pri rami pa mu je štrlela ven manjša skalica, kot puška.

Okameneli Mož, Baba in otroci v Loški steni najbrž niso ubogali staršev, pa sta mati ali oče rekla:

»Bog daj, da bi kamni postali!«

Takrat je bilo tako, kar si Boga zaprosil, je Bog dal. Ljudje so bili takrat dobri in niso kleli. Če so se s sosedom kaj sporekli, je prizadeti dejal: »Bog daj, da bi ti na hišo mraz padel!«

To se je potem tudi zgodilo. Celo poleti je imel kdo na strehi za dva prsta mraza.

Sosedje so to gledali in si mislili: »Ta je spet nekaj naredil, da ima mraz na hiši.«

Točka v Ribjeku pri cerkvi Sv. Egidija uteleša Jin center (center ženskih sil) za območje Kolpske doline. Ženska kvaliteta prostora se izraža skozi trikotnik med Loško steno, skalnatim osamelcem nad vasjo in cerkvijo Sv. Egidija. Z barvami poslikave pri Sv. Egidiju in z oblikami omenjenih skal in stene se izražajo kvalitete tako imenovane »bele, rdeče in črne Boginje«.

Tradicija davnih kultur govori o ženskem vidiku božanstva kot o cikličnem zaporedju, ki vključuje tri faze. Bela barva označuje fazo device oziroma pomlad. Rdeča barva simbolizira izobilje poletja in črna barva jesensko-zimski čas odmiranja in prenavljanja. Poslikave zunanjsčine Sv. Egidija so sestavljene iz teh treh barv. Litopunkturni kamen stoji ob cesti nasproti cerkvice Sv. Egidija. Kozmogram izklesan na kamnu prikazuje vseobsegajoči vidik Boginje, ki se kaže v njeni cikličnosti in nosi v sebi vse tri njene vidike in kvalitete.

Prepoznamo jih lahko v razvojnih ciklikih, ki jih predstavljajo lunine mene v kozmogramu. Čaše sprejemajo duhovni impulz in iz njih se vodna, ženska kvaliteta srčno, nežno in mehko izliva v Kolpski prostor in ga napaja.

Avtorica: Tadeja Stegel

Poleg kozmograma je na kamnu izklesan še kineziogram, ki ustvarja povezavo med jin centrom (centrom ženskih sil) in jang centrom (centrom moških sil) in omogoča, da v prostoru nastajajo kreativni impulzi.

Avtorica: Katja Majer

DARILO KRAJU: Osilniški harmonikaši s pesmijo Francoski fox

Je živel enkrat tu blizu, pri malnih, en Jure, ki je vedel prihodnost in je pravil, kaj vse bo mladina doživela. Tako je povedal, da bodo letali železni ptiči in da se bodo ljudje iz kraja v kraj, iz mesta v mesto, pogovarjali in še dosti drugega. Nobeden mu ni verjel, zdaj pa se je vse tisto zgodilo in še veliko drugega, so pripovedovali domačini.

Včasih Loška stena ni bila gola, kot je danes, ampak je bila vsa porasla z bršljanom. In v tem bršljanu so živele vile, ki so furt na furt šrajale v dolino razne predloge in nasvete, koristne ljudem. Nekoč je bil pravi cajt za mrkvo opleti. Spet neki ženski, ki je bila noseča in je mislila, da bo še tisti dan rodila, so vile šrajale, da ni še dober cajt za porod, da naj počaka, bodo one povedale kdaj bo dober čas. Tako so vile stalno vpile in pomagale, danes pa ni več bršljana na Loški steni in tudi dobrih vil ni. So nekam izginile.

Vile ljudem niso naredile nič slabega, dobro pa le tistim, ki so verjeli vanje in jim zaupali. Delo so postorile tudi le na tistih njivah, kjer so jim gospodinjne primerno postregle. Domačini pod Loško steno se še danes spomnijo nasvetov vil, kako naj kmetujejo. Tako še vedno zaradi vil vedo, da vsi dnevi niso enako bogati, enako primerni za kmečka dela. Od vil so naši predniki izvedeli, da se o mlaju ne sme nič sejati, ker takrat običajno dežuje. Vile so tudi povedale, kdaj je pravi čas za oranje, setev, pletje, okopavanje, žetev, obiranje sadja in druga opravila. Napovedale so tudi, katero leto bo dobro in katero slabo, ko ne bo kaj prida rodilo. Vile so bile takrat za domačine tisto, kar je danes setveni ali lunin koledar. Še danes se držijo v glavnem tistega, kar so jim včasih klicale vile. Vile so bile lepe in dobre. Rekli so jim tudi rojenice, saj so otroku ob rojstvu prerokovale, kakšen človek bo in kaj se mu bo dogajalo. Imele so dolge, zlate lase, zato so ljudje večkrat rekli: »Imaš lepe lase, kot vila.«

Skalnati otoček sredi Kolpe predstavlja sedež inteligence reke Kolpe. Stari Grki so inteligenco reke imenovali »nimfo«. Nimfa reke uteleša njeno identiteto. Nimfa ni samo neko pravljичno bitje. Lahko si jo predstavljamo kot delce zavesti, ki so razporejeni vzdolž in znotraj celotnega toka reke. Skalni vrh na otoku v Bosljivi Loki predstavlja žarišče inteligence reke Kolpe, torej žariščno točko njene identitete.

Litopunkturni kamen stoji na otoku pri Bosljivi Loki ob vzhodu njegovega skalnega vrha.

Kozmogram izklesan na kamnu kaže pri dnu lik sestavljen iz ribe in zavitega zmajevskega repa. Lik predstavlja elementarno inteligenco reke Kolpe, tako imenovano »nimfo Kolpe«.

Lepota in moč elementarne inteligence Kolpe je odvisna od njene povezanosti z angelskimi (nebeškimi) silami, ki jih na kozmogramu predstavljajo krilata bitja zgoraj, zbrana okrog lika Božjega očesa. Glede na pokrajino lahko rečemo, da angelske sile delujejo z roba Loške stene. Naloga kozmograma je, da omogoča inteligenci Kolpe, da se ponovno poveže z angelsko zavestjo.

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Mariko

DARILO KRAJU: Prifarski muzikanti s pesmijo
»Lepa voda«

neko dekle je vsako jutro hodilo plet na njivo. Vedno je našla otreseno roso, kot da je tam nekdo že hodil. Nekoč je dejala: »Bog daj, moje bilo, kar je tod hodilo.« Potem pa je neko jutro zagledala tam strašno veliko kačo. In glej čudo, kača je spregovorila: »Nekar se me, dekelce, nič bat. Na eno leto stari leski odlomi tri šibe. Potem me z vsako šibo trikrat udari. Vsakič pa po tretjem udarcu vrzi tisto šibo za hrbet.« Deklica je vse to naredila, kot je rekla kača in pred njo je naenkrat stal lep gosposki fant, sin enega grofa. Potlej, ko ga je rešila, so se poročili.

pri Sveti Ani je sedem let živela v neki steni velika, debela kača. Je imela glavo kot eno dete. Sedem let je živela tam, nato pa še sedem let v Loški steni. To je bila zakleta deklica. Soseđa je povedala, da bo kletev nehala delovati takrat, ko bo na kamnu na Loški steni zrasel velik javor in se bo iz tega javorja seme raztrosilo okoli po skalah, iz semena pa bo zrasel še en javor. Ta javor mora zrasti tako debel, da se bo dalo iz njega žagance, dila, narediti, iz teh dil pa zibko.

enkrat je šel na starega leta dan mož iz Zagolika k hčeri v Srobotnik. Pri izviru v Srobotniku, je videl, da se nekaj sveti. Bilo je kot žerjavka in je mislil, da so otroci tam kurili. Razkopal je tisto žerjavko in dal dva kosa žerjavke v lulico, da bo prižgal tobak. Vlekel je in vlekel, pa ni moglo goreti. Ko je prišel k hčeri v hišo, je pogledal, zakaj tobak ne gori, kaj je notri. Našel je dva cekina. Vsi so šli nazaj k studencu, da bi pregledali tisto žerjavico, ki jo je razmetal. Pa ni bilo več žerjavice, niti oglja in cekinov tudi ne.

VSrobotniku so imeli stolček. Vsi so vervali, da je tisti stolček vedež, saj jim je povedal, kdaj bo kdo umrl in kaj se bo dogajalo. Ta stolček je bil v eni hiši, ljudje so ga pa hodili gledat in spraševat, on pa jim je odgovarjal na tisto, kar je kdo vprašal. To je bil poseben stolček in ne stolček sv. Lucije za odkrivanje čarovnic.

Zadaj na strmem pomolu nad ostrim zavojem Kolpe se nahaja izvir prasil Zemlje, ki se po pomolu v obliki pra-energijskega toka preliva proti kraju, kjer stoji romarska cerkev. Od tod naj bi se kot sile plodnosti in izobilja izlile v Kolpski prostor.

Prasile Zemlje poznamo na znanstvenem področju kot atomsko silo, ki predstavlja temelj življenjske moči. Pravljice govorijo o njej kot o moči zmajev. Pomembnost kraja Sv. Ana/Joa-him je v tem, da je sposoben to elementarno (spolno) moč Zemlje prevajati v sile, ki omogočajo življenje. Elementarne sile izgubijo svoj rušilni naboj in postanejo takšne, da spodbujajo življenjsko rast in izobilje.

Litopunkurni kamen stoji ob vznožju griča, njegov namen je, da podpira izvir prasil v globini prostora in vzpodbuja prelivanje življenjskih sil, ki podpirajo in bogatijo vsakodnevno življenje v prostoru.

Avtorica: Jelka Aljančič

Kozmogramu je dodan še droben znak, kineziogram, ki deluje na ozemljitev celotnega hriba kot tudi na energijski pretok iz vrha hriba do kamnitega pomola in obratno.

Zaradi izvedbe useka za cesto je bil prekinjen energijski pretok po hribu in s tem porušeno ravnovesje prostora.

Avtor: Franjo Radovanić

DARILO KRAJU: Prifarski muzikanti s pesmijo
»Nevestin marš«

teta iz vasi je nosila kmetijske pridelke prodajati v Delnice. Od doma je šla zjutraj ob drugi uri, ko je bila še trdna tema. Med nočno potjo je doživela marsikaj. Enkrat je šla doli ob potoku do Kolpe. Luna je svetila, ko je naenkrat v Kolpi videla velikega vodnega konja, ki je plaval in klopotal, kot da se vse ruši. Potem je izginil. Govorila je tudi o povodnem možu, ki ga je videla.

nekdaj so fantje od svete Lucije pa do božiča, se pravi trinajst dni, delali preprost majhen stolček, s pomočjo katerega so pri polnočnici lahko ugotovili, katera ženska je copernica. Delali so počasi, saj bi ga namesto v trinajstih dneh lahko naredili že v približno samo eni uri, bolj spretni pa še prej. Od takrat pa vse do danes se je ohranil pri nas izrek: »Saj dela kot sv. Lucije stolček.« Ta izrek so uporabili, če so hoteli povedati, da neko delo strašno počasi opravlja neko delo.

ena izmed kletev v naših krajih je bila tudi: »Bog, da bi riba ratala!« In kletev se je uresničila. Dekle je zaplavalo po Kolpi. Videli so jo ljudje, ko je plavala in so jo vprašali: »Kako bi ti, punca, šla ven?« Riba je povedala, kaj narediti da bo odrešena.

neko noč, ko je stric šel proti domu je zagledal, da gre pravokotno na njegovo pot velika, bela postava. Če bi z isto hitrostjo nadaljevala pot, bi trčila. Bila je res velika postava in ob njeni hoji se je vse treslo in šumelo. Takrat so govorili, da tam straši mračnik ali pa povodni mož. Bil je mlad in korajžen, v žepu je vedno nosil kamenje. In tisto kamenje je začel metati proti tisti prikazni, ki je nato spremenila smer in poniknila nekam proti Kolpi.

Koupa

Koupa tječe i tječe Bug vei kan
Čez nje sjevio sani dan.
Koupa je širuona i debuoka,
Bistra ko suza z uona.
Zvirje pod planine i
Tječe v dalinu.
Po Kuope pvavaju čovne
I nišče se ne buone.
Po lejte se ledi v nej koupaju,
A deca vesevu skačēju.
Lepa je naša Koupa
Ta rejna pvava, deboukna.

ponoči je ženska pekla kruh, da ga bodo delavci naslednji dan vzeli seboj, ko bodo šli v planino po seno. Naenkrat je potrkalo pri vratih. Gospodinja je vprašala, kdo je. Ni hotela odpreti, saj je bilo že čez polnoč. Prišlek pa je prosil: »Prosim, dajte odprite, ker me je zelo strah!«

Trkal je fant, ki je šel od vojakov na dopust. Doma je bil nekje pri Trstju. Bil je bajtar.

Ženska se ga je usmilila in odprla. Planil je v vežo. Ves poten in moker od straha. Povedal je, da je tekel že od Kužlja in da je ves prestrašen. Tako je govoril: »Doli pri Kužlju so bile štiri ženske. Netile so ogenj, sedele ob njem in nalagale. Imele so dolge lase do tal. To so bile vile. Prosile so me, naj se grem pogret. Mene pa je bilo strah in sem zbežal. One pa so vpile za menoj, da sem neumen, ker se bojim.«

Ja, veste, v starih časih so hodile vile naokoli.

fantje iz Rak, na slovenski strani Kolpe, so pripovedovali, da so videli coprnice. Ob nedeljah so hodili na tanc, na ples, v Kuželj.

Nekoč so se spet pozno vračali domov in opazili velik ogenj. Bili so radovedni in so šli bliže. Videli so copernice, ki so plesale kolo okoli ognja. Na hrbtih so imele velike žaklje, vreče. Fantje so večino plesočih copernic poznali, saj so bile doma iz okoliških vasi.

Nikoli pa niso povedali, katere znanke so takrat videli plesat. Copernice so namreč grozile, da ne smejo nikoli nikomur povedati njihovih imen.

Tako kot Kuželj na slovenskem bregu Kolpe, je tudi Kuželj na hrvaški strani tesno povezan z elementarnimi silami Zemlje in duhovnimi silami Nebesa. Pri tem so z duhovnimi silami mišljene sile elementov Ognja in Zraka, s pojmom elementarnih sil pa sile Vode in Zemlje. Na slovenski strani pritekajo impulzi Ognja in Zraka iz višin Kuželjske stene. Na hrvaški strani pa Belica, pritok Kolpe, prinaša v kolpski prostor elementarne sile Vode in Zemlje. Vsi štirje elementi se na področju Kužlja prepletejo v energijski obroč, ki objema Kolpo in jo bogati s silami Štirih elementov. Litopunkturni kamen stoji ob vznožju griča na katerem stoji cerkev Sv. Janeza Krstnika. Kozmogram izklesan na kamnu prikazuje interakcijo med silami Ognja in Zraka zgoraj levo in silami Vode in Zemlje spodaj desno. Sile elementov Ognja in Zraka so označene z dvema paroma orlovih krempljev zgoraj. Sile Vode in Zemlje so simbolizirane s telesom ribe spodaj.

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Mariko

DARILO KRAJU: Tamburaška sekcija Delnice s pesmijo »Na te mislim«

Kuželj je nastal pred okoli petsto leti. Ime je dobil po kožarju, ki je kupoval kože in jih strojil. Koži tu rečejo kuža.

Oče je bil doma iz Rak. Ko je bil še deček, je hodil v šolo v Kuželj. Takrat je pasel že pet krav, se pravi, da je bil star osem do deset let. Neki večer se je vračal bolj pozno iz šole v Kužlju domov v vasico Rake. Običajno jih je šlo več hkrati, takrat pa je šel sam in še bolj pozno zvečer je bilo. Naenkrat je zagledal vitko žensko z dolgimi, črnimi lasmi, ki je skakala iz skale na skalo, iz hriba na hrib. Med skakanjem je ženska, bila je črna vila, tulila: »Hu, hu! Hu, hu!«

Njeno tuljenje je močno odmevalo od doline Kolpe pa do strmih vrhov nad njo.

Kasneje, ko so se preselili na Doljno Brigo je vilo videl še enkrat, takrat, belo vilo. Imela je belo obleko in dolge, pšenične lase.

Včasih so copernice, pa neošljivi ljudje, z očmi in drugače nagajali ljudem.

Ljudje so se takih bali in na vse mogoče načine zaščitili hlev, skedenj, kašče in hiše. Na vrata hleva so nabili konjsko ali volovsko podkev in križec iz

blagoslovljene butare, ki se je nosila na cvetno nedeljo v cerkev. Obesili so tudi kakšne rogove.

Vse to so naredili zato, ker so verjeli, da zaradi takih ukrepov copernica ne bo imela moči do živine, ljudi in njihovega imetja.

Ko je bilo neurje so nemočno čakali. V dimnik so dali blagoslovljene rože, da se je kadilo ven in da so se umirili oblaki.

VKužlju je nekoč živel en siromak Peter. Veljal je za čudaka. Ni spal doma, ampak v gozdu, v planini, kjer si je najpogosteje pekel krompir. Živel je ob vodi in krompirju. V vas je prihajal poredko. Skali, pod katero je najpogosteje spal, še danes rečemo Petrova skala, Pod njo je jama, pravzaprav kamnit nadstrešek, ki mu rečemo tudi Petrova luknja ali votlina.

Imen za to osamelo skalo je še več, saj ji rečejo tudi Pri Turnčku, ker je podobna turnu, zvoniku.

Mogočna Kuželjska stena koncentrira sile elementov Ognja in Zraka. Ogenj simbolizira navdih duhovnega sveta, Zrak pa kvaliteto elementarne zavesti. Pošilja jih navzdol proti točki, kjer stoji litopunkturni kamen. Točka hkrati zbira in koncentrira sile in kvalitete elementov Vode in Zraka, ki jih v Kolpski prostor prinaša reka Belica, ki se izliva v Kolpo v Kužlju na hrvaški strani.

Ognjeno-zračne in vodno-zemeljske kvalitete se sklenejo v energijski obroč skozi katerega teče reka Kolpa. Kuželj se kot vas nahaja na obeh straneh meje, zato energijski obroč povezuje obe deželi. Ta obroč predstavlja neka-kšna nevidna vrata skozi katera teče Kolpa in se pri tem uglasí z elementarnimi silami Neba in Zemlje (Očeta in Matere). Iz »otroške« reke se preobrazi v odraslo reko.

Litopunkturni kamen stoji na osrednjem vaškem trgu.

Kozmogram izklesan na kamnu prikazuje energijski obroč, ki oklepa reko Kolpo.

Energijski obroč je označen z dvema črtama, ki simbolizirata sile Ognja in Zraka, ki pritekajo s slovenske strani in sile Vode in Zemlje ki pritekajo z druge hrvaške strani. Združujejo se v

celoto, skozi katero teče reka Kolpa, ki jo simbolizirajo vodne kapljice v sredini energijskega obroča.

Avtorica: Štefka Krkovič

Ilovec je šel na lov. Zagledal je tri lepe ženske, ki so spale na soncu. Takoj je vedel, da so vile. Smilile so se mu, saj je sonce strašno pripekalo. Vzel je britev, ki jo je imel seboj in narezal je vej ter praproti in to zataknil okoli njih, da jim je naredil senco.

Potem je hitro odšel. Po lepoti žensk je zagotovo vedel, da so vile. Vil pa se je bal.

Ko so se vile zbudile, so odšle za njim, ga dohitele vprašale:

»Ste vi tisti čuovek, ki nam je senco naredil?«

»Sem,« je takoj priznal mož, ki je bil lovec in kmet, znan kot dober in pošten človek daleč naokoli.

Vprašale so ga, kaj si želi za nagrado, pa se je mož branil.

Vile so ga silile in silile, da naj si kaj zbere, ker niso odnehale, jim je rekel, kaj se pogovarjajo živali. Predvsem bi rad slišal, kaj se pogovarja njegova živina in druge živali, saj je kot trden kmet imel konja, kobilu, krave, psa, kokoši in še kaj.

Vile so mu takoj izpolnile željo. V papirček so zavile nekaj praprotnega semena in mu ga dale v žepek pri suknjiču. Hkrati so ga posvarile, da je vse to lahko nevarno. Vile so mu dejale, da bo razumel govorico živali, ne sme pa nikoli nikomur povedati, kaj je slišal. Če bo izdal, kar je izvedel s poslušanjem živali, bo takoj umrl.

Kmalu po pripetljaju z vilami je šel ta mož z ženo, ki je bila hudobna in zvedava, nakupovat v mesto. On je jahal konja, ona pa kobilu. Kobila je bila breja, baba pa noseča. Gospodar, ki je imel pri sebi tudi praprotno seme, je slišal konja, ki je dejal kobili: »Bale, bale bržje!«

Kobila pa mu je odgovorila: »Lahko greš ti hitro, ko sta samo dva, a mi smo štirje.«

Mož se je strašno nasmejal. Baba, ki ni razumela nič, ga je vprašala, zakaj se smeje.

Mož se je spomnil na svarilo vil in ni hotel povedati. Baba pa je bila trmasta in je silila vanj, naj pove. Še posebno je bila tečna zato, ker je bil mož vedno resen in se je le redko smejal, tako od srca, kot malo

prej, pa še nikoli. Vztrajala je, da ji pove. On pa ni in ni povedal. Ker je bila tečna, je malo popustil in ji obljubil, da ji bo vse povedal v mestu, ko bosta nakupovala. Misli je, da bo žena do takrat že pozabila. Pa ni.

Na trgu je spet zahtevala, da ji pove. Izgovarjal se je na vse načine, končno je dejal, da ji bo vse na poti domov povedal. Upal je, da bo pozabila. Ona pa je spet in spet tečnarila. Zato ji je povedal za pripetljaj z vilami in še, da več ne sme povedat.

»Veš, žena, bom prec umrl, če bom povedal.«

Žena pa: »Makar umreš, samo da zvem, zakaj si se smejal.«

On pa je zavlačeval s pojasnilom za svoj smeh. Ženi je dejal, da če že pove, ve da bo umrl, vendar si želi, da ga pokopljejo v lepih, novih čevljih. Pa mu je žena šla kupit nove čevlje.

In potem mu je kupila še lepo novo obleko, da bo v trugi lepši.

Nato mu je kupila še trugo, ki jo je mož zahteval, da je zavlačeval z pojasnilom in končno še knaplec, s katerim bodo spustili trugo v grob.

Vse to pregovarjanje gospodarja in njegove žene pa je slišal pes, ki je imel gospodarja zelo rad. Videl je, da mu žena ne popušča in da bo gospodar kmalu vse povedal in nato umrl.

Bil je grozno žalosten in je samo še otožno cvilil. Njegovo cviljenje in žalovanje je slišal petelin, ki je veselo popeval na gnoju, okoli njega pa je brskalo in kokodakalo deset kokoši.

Petelin je vprašal psa: »Kaj cvliš, pes? Zakaj si tako žalosten?«

Pes mu je odgovoril: »Ti veselo popevaš na gnoju, gospodar pa bo umrl,« in mu je povedal še vse ostalo, kar je slišal in zvedel, ko je poslušal pogovore med možem in ženo.

Petelin mu je odvrnil: »Naj kar umre. Vidiš, pes, jaz imam deset kokoši pod sabo in vse ukrotim, vsem dopovem, kaj je prav. Gospodar pa ima le eno ženo in še te ne more spraviti k pameti.«

Gospodar pa je bil v bližini. V žepu je še vedno imel praprotno seme, zato je razumel pogovor psa in petelina. Spoznal je, da ima petelin prav.

Pograbil je zviti konopec, ki ga je žena kupila, da bi z njim spustila krsto z mrtvim možem v grob in z njim neusmiljeno tepel ženo. Ta ga je zdaj milo prosila:

»Pusti me na miri. Ne me ubiti. Ne bom več zahtevala, da mi poveš, zakaj si se takrat tako smejal.«

DARILO KRAJU: Tamburaška sekcija
Delnice s pesmijo »Belca polka«

V eni vasi so živeli fantek Karek in punčka Rebeka, Tam, v šumi, pa je živila ena copernica, ena huda baba in satana.

Huda baba je odnesla fantička, ki ga je mama prej prekrizala. Deklico pa je odnesla satana, hudoba, njo ni prej noben prekrizal. Odnegli so jih k sebi v pekel, no, tisto ni bil pravi pekel.

Tam sta fantiček in deklica živela dolgo, dolgo. Zrasli so, imeli so po osemnajst let in so se enkrat pogovarjali.

»Kaj bomo mi leti do smrti,« je rekla deklica.

»Moramo nekaj izač,« je rekel fantek.

Ona, Rebeka, je bila malo copernica, ker ni bila prekrizana in je rekla:

»Lahku bomo izašli. Samu moraš bit tiho, moraš molčat, ko bomo bežali, pa se bomo spasili. Ne smeš spregovorit, zakaj bomo prec nazaj pršli.

Zdej bomo šest plunkov napluvali in oni ne bodo vedeli, da smo otišli. Gremo zdej, ajde, gremo!«

Prišli so že jaku daleč. Plunki so se posušili. Cuper-nica reče satani, naj gre pogledat, kje sta Rebeka in Karuke.

Satana je pogledal za kuhenjska vrata, a jih ni bilo več tam, ker so prešli. Je rekla cupernica satani: »Vzemi čevlje od sto korakov in za njimi, da jih privedeš nazaj.«

Satana je prišla nazaj, brez otrok. Je rekla, da ni nič videla, samo eno jezero je bilo tam in ena račka je plavala po njem.

Je cupernica rekla satani, da je bedast, ki je bil Karuke jezero, račka pa Rebeka. Tistu so bili oni.

Satan pa je rekel, da ni vedu, da ji mora vodo pri-nest.

Cupernica mu je zdej dala čevlje od dvestu korakov, satana je spet tekel in tekel in je prišel do enega starčka, ki je ovce pasel.

Vprašal ga je: »Kaj ste vidli v kratkem cajti ena dva, Karuke in Rebeko, ki sta šla tukej?«

Starček ni nič zastopil, ki je bil gluhi. Satana pa je spraševal še naprej.

Starček je rekel: »Sem videu, ku sem biu še mahan, še mlad. Takrat sem hišo devau. Zdej pa sem star že jest in hiša tudi, sej že dile od nje odpadajo.«

Satana je prišla domov brez dece.

Zdej mu je dala cupernica čevlje od tristu korakov. Satana je spet tekel in tekel, pa nej nč najdu. Samo eno kravo je videl in telička. Doma je povedal cupernici: »Videl sem kravo, ki se je pasla na livadi, pa tele je okoli skakalu.«

Cupernica se je zdej strašno razljutila in je vpila:

»Satana, zdej si pa do kraja matast. Prnest bi moral kej od nih!«

»Se nejsem upou. Bi me krava na rogi dvignila in u luft vrgla. Tele pa je okoli skakalu, da ga nejsem mogu ujet.«

Cupernica je zdej vedla, da ne bo dobila več Rebeko in Karuka, zatu je začela tepst satana. Satan pa je tepu copernico. Strašno so se toukli, še ponoči. Polej so pršli volki in raztrgali cupernico in satano pa še bajto so podrli.

Deca pa so šli damu. Niso bili brat in sestra. Polej su se pa oženili pa sem šla na ohcet.

So mi dali jesti in piti.

Polej pa smo imeli en vonc (lonc) in prpuvedi je konc.

DARILO KRAJU: Osilniški harmonikaši s pesmijo
»Brankova polka«

Kupska dolina

Drgomlj, Drgomlj,
 Naša največja planina.
 Iše je večja kada mu
 Snežno kapo natakne zima!
 Sestra mu je Kuželjska stena –
 Oholo nadgleda ko princeza od kamena.
 A onda nižje i druge brege.
 A ke so? – ne vidin ih!
 Pokrili ih snega.
 Kupica i Kupa te izverjejo
 Čez zeleno se dolino vlečejo
 I deleč nekan tečejo, tečejo.
 Trave dišijo.
 Sonce se krugla.
 Visoke vrbe.
 Bele hišice ena do druge stiskajo –
 Kaj to tajniga šaptajo?
 Visoka i sama,
 Fina,
 Stara dama kula Frankopana
 Stuji od sunca i dažja zazibana!
 I grejo leta,
 Brege spijo,
 Sivin moston koraki hodijo.
 Nad moston kula Frankopana
 Stoletne sanje snuje
 Pa Kupi in moste vragolasto namiguje.

Tako kot v Delnicah se tudi na sotočju Kolpe in Kupice pri Brodu na Kupu nahaja vilinsko središče. Vendar njegove elementarne sile niso posvečene širšemu prostoru, temveč predvsem prostoru reke Kolpe. Vanj prinašajo čar vilinskega sveta in njegovo sposobnost vdihniti prostoru pravični sijaj.

Točka na sotočju Kolpe in Kupice je hkrati del srčnega centra Kolpske doline. Drugi del se nahaja na slovenskem bregu Kolpe pri Petri. Oba pola srčnega centra na obeh bregovih reke (elementarni in vitalno-energijski) sta krožno povezana med seboj. Tako nastane srčni krog, nekakšen prstan, skozi katerega teče Kolpa in se pri tem obogati s srčno kvaliteto.

Kamen stoji v vilinskem gaju na Sotočju Kolpe in Kupice, povezan je s srčnim centrom v Petri in je del srčnega sistema reke Kolpe. Na kamnu sta dva kozmoگرامa. Prvi kozmoگرام podpira srčni center kolpske doline.

Srednji del kozmoگرامa simbolizira sotočje Kupice in Kolpe. Dva srca simbolizirata povezavo elementarnega nivoja srca v Kužlju in duhovnega nivoja v Fari v celoto.

Spirale ozemljujejo to celovitost, krog na vrhu pa je povezava s holonom Kolpe. Leva stran

srca se preliva v desno, kar simbolizira izliv Kupice v Kolpo, ki kot ena reka teče naprej z novo kvaliteto.

Avtorica: Mirjana Župan Leos

Drugi kozmoگرام govori o prisotnosti vilinskega ljudstva, ki predstavlja budno čutečo zavest Gaje, njeno vodstvo na poti v onostranstvo. Nudijo pomoč pri iskanju zavestnega stika s svetovi onkraj. V tem okviru so ta bitja povezana z funkcijo Kobilne jame, ki predstavlja vhod v svetove onostranstva, vhod v maternico zemlje, k viru miru, spoznanja in harmonije.

Avtorica: Simona Čudovan

DARILO KRAJU: pesem »Dolina mog djetinstva«, TS Delnice

JEZUSOVO ROJSTVO

Ana se je pripravljala
Na božjo pot na Svete gore.

Marija se je t'udi š njo odpravljala
Na božjo pot na Svete gore.

»Marija, kaj peš s mano?
Kar ne č'utiš, kaj maš nad sabo?

Marija, ako greš ti s mano,
pa zemi povaje sabo!»

Ta prvo v'uro te nuči
Marija več milo ječi.

Ta dr'ugo v'uro te nuči
Marija en srk friške vode zaželi.

Ta tretjo v'uro te noči
Marija nam Jezusa rudi.

Angelci gredo duli z nebes,
Pa zlate stovčike nosijo:

»T'ukaj boš sedela, Marija ti
s tvajim sinon Jezuson.

Nam boš gnade ven taljala,
Nam boš gnade ven taljala.

Bljižnjnin in zunanjin romarjem
In t'udi domačin farmanon.

ljubezni in življenske energije iz srca v srce (kapljice v srcih), iz večnosti v večnost (zvezda v sredini).

Avtorica: Živa Baraga

Prostor s kapelo na slovenski strani sotočja Kolpe s Kupico predstavlja srčni center Kolpske doline. Srčni center je vitalno-energijski center, ki se nahaja tik pod površino Zemlje. Njegova naloga je, da skrbi za regeneracijo (obnavljanje) življenjskih sil v prostoru in v vseh živih bitjih. Predvsem pa skrbi za to, da so dani prostor in bitja, ki živijo v njem, prepojena z ljubeznijo Matere Zemlje.

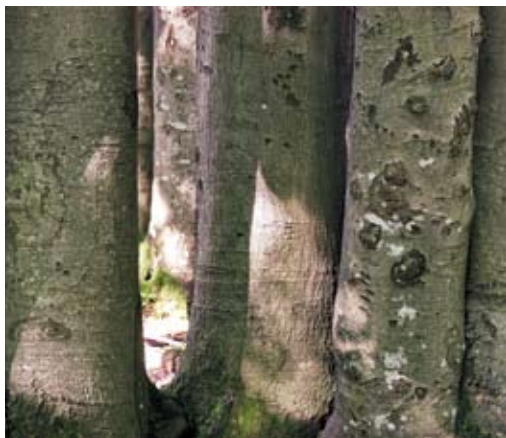
Litopunkturni kamen stoji ob kapelici.
Kozmogram izklesan na kamnu kaže pretok

Ko so nekdaj tam, kjer so zdaj Delnice, hodili ljudje in so videli, kako domačini pridno delajo na njivah, so dejali: »Kaj so ti ljudi deuovni! Stalno su na njivi i rade.« Zaradi pridnih, delovnih, ljudi so potem kraj imenovali Deuence, ljudi pa Deuenčane.

Zakaj ime Delnice?.. Delnice so dobile ime po tem, ker je bila tam nekdaj meja, ki je delila celjske in frankopanske posesti, se pravi slovenske in hrvaške. Neka plemkinja iz Frankopanske veje se je poročila s Celjanom in dobila za doto od Frankopanov ozemlje od Kolpe do Delnic. Prav zaradi meje, ki je delila posesti obeh grofov in je potekala v bližini današnjih Delnic, so Delnice dobile svoje ime.

Ojami Ursak v Dejdini pri Delnicah, je govoril stric iz Zalesine. Enkrat je šel en Delničan s kravami na pašo. Blago je gnal preko Vodenaka v Mali Vodenak proti Dejdini. Ko so se krave in voli pasli, se je razgledal okoli. Videl je, da v Dejdini v eni hiši gori luč. Bilo je že tri ure po polnoči, zato je šel pogledat v vas, zakaj v tej hiši tako dolgo gori luč.

Pri hiši je pogledal skozi okno in videl, da je notri ena ženska. Sedela je za šporhetom in fagla, luč iz trsk, je gorela. In kakor je gledal še naprej, je gorela ena fagla za drugo. Potem pa je vstopil v hišo, zagledal je vso prestrašeno žensko in enega človeka – stvora.

Reče ona: »Bog, da si prišel, zak sam bila zaprepaščena, ko razorena. Pršu je nuotri čuovik – stvor iz drugog sveta i me prisiljeva na vse mile načine i da faglo za faglo palim i cievu nuč me priseliva i ne da mira.«

Pa je Delničan vprašal stvora, zakaj ne da mira in ga je nagnal.

Ženska je rekla: »Bog, da si mi pršeu seda, da sem se bar nečega osvobodila, zak bi do vjutru umrva.«

Stvor pa je pobegnul v Ursak, prepadno jamo, da se je za njim samo kadilo in gorelo.

Mož in žena sta šla v goro v gozd. Naenkrat je nememu volu nekaj prišlo in je padel kot mrtev na tla. No, najbolje bi bilo, da bi ga zaklali. Pa niso imeli nožiča.

In kaj naj zdaj? Treba mu je spustit kri. Imeli so samo sveder. In kaj če? Vzeli so sveder in mu spustili kri. Tako so ohranili meso. In od takrat Delničanom posmehljivo rečejo tudi »svejdraši«.

Na izbrani točki v parku Delnic je žarišče (fokus) inteligence prostora, ki se razteza nad Kolpsko deželo od Kleka do Kočevja. Tradicija izenačuje inteligenco prostora z vilinsko kvaliteto. Vilinska kvaliteta povezuje prostor v čudovito celoto, ki vsem bitjem, vidnim in nevidnim, omogoča razvoj in srečo. Kot neviden fluid se pretaka po pokrajini in jo povezuje v čustveno celoto.

Dodatno obogatitev kraja predstavlja zmajeva črta, ki skozi dano točko teče v smeri proti Fari in gradu Kostelu. Izraz »zmajeva črta« (angleško: ley-line) pomeni vitalno-energijski tok, ki prenaša življenjske sile in informacije skozi pokrajino. Na svoji poti bogati pokrajino z življenjskimi silami.

Litopunkturni kamen stoji na začetku parka, ob tržnici v Delnicah.

Kozmogram izklesan na kamnu prikazuje Devo, ki je v kozmogramu vsidrana v osrednjem krogu spodaj desno in se razteza čez celoten kozmogram ter Zmajevo črto, ki jo prikazujejo krogi in kanali. Krogi in kanali obenem prikazujejo podaljšane prste Deve, ki ustvarja ubrano melodijo in jo preko orgelskih piščali razpošilja, da ljubeče in navdihujoče preveva celotno

pokrajino ter jo bogati z življenjskimi silami. Kozmogram je zamaknjen v levo kar da slutiti na širok spekter delovanja Deve in sodelovanja z zmajevjo črto. Avtorica: Marija Ljubičič

O krčmarici, ki je znala dobro računati je pripovedoval domačin.

Tujec potuje po Kostelu in okrepča sebe in konja v neki gostilni. Gost je popil tri merice vina, pojedel kos kruha in konj odmerek sena. Gost plačuje, krčmarica pa »modro« računa:

»Tripot sedon je anajst, groš kruha je dvanajst, pušelj sena je trinajst.«

Tedaj ji gost pravi: »Mati, prekleto znate fejest rajtati!« Krčmarica na to »pohvalo« odgovori: »Koko be pa bertijo držala ako ne be znala rajtati!«.

nova PRIPOVEDKA O OBZERANTE TIJETE

Belo je s'eda va Kostelet.

Va Kostel, damuh, je prišo Tija.

Obzeral je dugo va Pešče, Beče i drege. Sčase je zasl' užo več, sčase manj.

Sako leto kada je prišo damuh je ponavade naredo nuvo dete.

Sa se je pa malo duš zadrž' au.

Va Kostelet ni več nibenega pozn' au.

Prišo je va bertijo i naročo dva dece rdečega. Ke'lnarca ga je č'udno gledala i prašala al če to i to marko vina, a on jo je somo postrane gledau i reko: kaj me nisi č'ula? Reko son dva deci rdečega.

Pole je šo med lidi. Va turističnem biroj'e so ga postavljale pred pult i ga slikale z dr'ugeme lidme, Pokazat so ga tle sin.

Prosile so ga, da jen iz koša kaj prodau. Hitro je prodau se kaj je emo notre.

Pole so me va koš devale neke nuvi stvari, ki jeh ni nikdar prodavau, sploh pa ne duma.

Obzerant Tija se ni snašo.

Okole njega va Kostelet je belo dosto tujeh lidi. Sčase jeh je t'uleko vido somo va Beče.

Va turističen biroje so predlagale, da be o ten posnele film.

Območje Fare uteleša sredino (popsek, grški izraz: omfalos) Kolpske doline.

Od tod teče v eno stran vodno-energijska povezava, ki vodi do Siska in po Savi in Donavi do Črnega Morja.

Po drugi strani ima Fara stik s podzemnim prostorom (kraško podzemlje) dane regije. Iz Fare teče vzdolž Kolpe in Čabranke močan podzemni energijski tok do Cerkniškega jezera. (Pri tem mislimo na podzemni vodni rezervoar, od koder se napaja in kamor odteka presihajoče Cerkniško jezero).

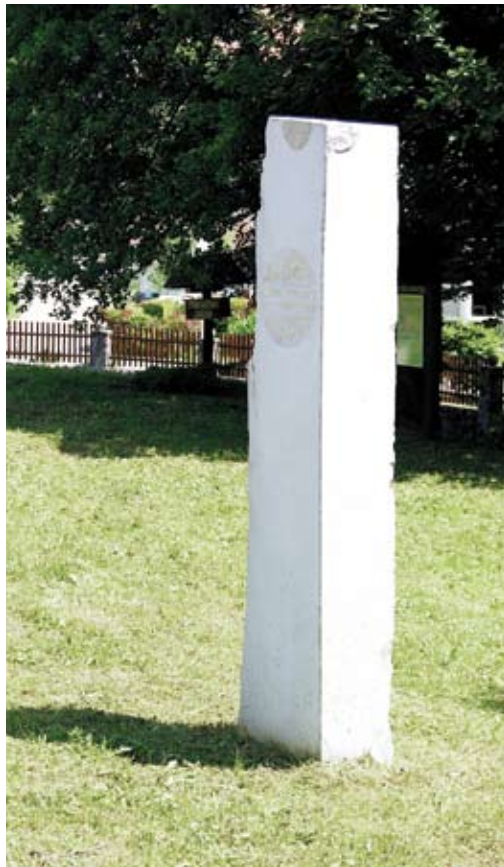
Litopunkturni kamen stoji ob prifarskem jarku nasproti Šolskega centra. Kozmogram na kamnu prikazuje odnos med povezavo Kolpa – Sava – Donava – Črno morje in povezavo s podzemljem (Cerkniško jezero).

Razprta roka zgoraj simbolizira povezavo s Savo, Donavo in Črnim morjem. Energijski tok, ki teče v smeri Črnega morja žari v luči dneva in vidnega sveta.

Tok, ki teče skozi podzemlje simbolizira noč in sile prenove (regeneracije) v trebuhu Zemlje. Ta tok je na kozmogramu predstavljen s tremi trikotniki, ki se spuščajo v globino Zemlje.

Vsak trikotnik kaže na desni strani lice Matere Zemlje.

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Marinko.

Marijina selitev

Mlad mežnarček rano stane
 I gre jutro zvunit.
 Tan na pragu pa sestane
 Mater božo Marijo.
 Iše jo ponižno praša:
 »Kan pa grešče, Marija vi?«
 Ona mu naravnost reče:
 »Gore na faro bistrčko!«
 »Preljuba Mati boža,
 Kaj van pa prnas falji?
 Ali van falji svetih maš,
 Ali van falji na lontarji žegnanih sveč?«
 »Meni ne falji žegnanih sveč in
 mi ne falji svetih maš.
 Meni falji časti bože, ki je t'ukaj nimašte!«
 »Preljuba Mati boža, ostante vi prnas!«
 »Ako glih prvas ostanen,
 Na veliki lontar več negren!
 Pod t'urnom si bon mesto izbrala,
 Tan bon gnado taljala
 Van domačin farmanon
 I zunanjin romarjen.«

Grič na katerem stoji romarska cerkev Marijinega Vnebovzetja predstavlja izliv srčnih sil v prostor Kolpske doline. Pri tem Fara sodeluje z območjem Petrina/Brod na Kupi, kjer utripa srčni center Kolpske doline.

Skozi to točko v Fari se izraža celovitost Kolpske doline. Razodeva se njena deviška čistost in popolnost, zato ni slučaj, da je kraj posvečen nebeški materi, Devici Mariji.

Litopunkturni kamen stoji na poti iz vasi proti cerkvi.

Kozmogram se ukvarja s celovitostjo Kolpskega prostora, zaokrožen je v obliko kroga, ki simbolično predstavlja popolnost. V notranjosti prepoznamo v valovitih linijah zdravilen eter, ki se prizemljuje v tej pokrajini. Oblika jajca govori o vseprisotnosti duha in neomejenih možnostih.

Avtorica: Katja Majer

DARILO KRAJU: Prifarski muzikanti s pesmijo »Na pragu sem stal«

pri Drežniku je votlina z vodo. Sem je deklica Nežica vodila napajat vola, ki sta bila vprežena v jarem.

Nekoč pa je voda v votlini poniknila in deklica je skupaj z voloma padla v globino.

Dolgo ni bilo o deklici Nežici in o volih ne duha ne sluha.

Sele čez dolgo let, ko je bilo hudo deževje, je voda vrgla ven pri izviru Prifarskega jarka jarem, ovit z deklčinimi lasmi. Od takrat se ta slap imenuje Nežica.

O NEŽICI IN NJENIH KAMNITIH STRAŽARJIH

Zgodilo se je tistega dne, ko sem zamaknjeno sledila toku Kolpe in igri vode, tam pri Fari, kjer se ji pridruži Prifarski jarak. Iznenada me je predramil glas, močan, globok in zelo odločen, ki mi je velel: »Pojdi k deklici!«

Presenečena sem se obrnila, pogledala okoli sebe, videla sem vso lepoto narave in čutila tihoto in miloto prostora. Vendar... le od kod glas? In katera deklica?

Moj pogled se je ustavil na ogromni kamniti skulpturi s podobo moškega obraza, tam gori na Drežniku nad izvirom slapa Nežice. Začutila sem, kako me je zelo odločno prijel pod roko in me vodil navzgor ob Prifarskem jarku. Drevesa ovita v bršljan so se me blagodejno nasmihala z izrazom pradaвне skrivnosti in modrosti.

Pri slapu Nežice, ob cesti, ki pelje od Fare do gradu Kostel, sem na tabli brala legendo o deklici Nežici, ki je pasla vole, tam gori na Drežniku in...

Na vratu sem začutila nežen dih in mehak, komaj slišen ženski glas, me je pozdravil z besedami: »Čakala sem te! Želim, da to mojo tragično zgodbo prevedeš v zgodbo veselja in radosti, ki je moja resnica.«

Vsa začudena sem strmela v deklico. Bila je skoraj prosojna, vendar z jasno zaznavnim celotnim mavričnim spektrom barv. Pod drugo roko me je prišla še ona in krenili smo po mehki poti iz lehnjaka navzgor.

»To so moji lasje,« je rekla in pokazala na slap »vidiš jih tudi v tolmunih, pod drevesi, tam so rdeči!«

»Skupaj z drevesi najrazličnejših podob in kamniti stražarji varujemo to zdravilno vodo in skrivnost hriba za tiste, ki bodo izbrali se obnoviti in izostriti čute« je nadaljevala s svojim mehkočnim glasom.

Na samem izviru sem si zaželela požirek vode, da se osvežim in prebudim.

Na kamnu poraslim z mahom sem stala, ko sem zajela vodo... ta se je naenkrat ustavila!

...Tišina...

Bilo je, kot bi slišala tišino večnosti, vseobsegajočo in začutila neverjetno lahkost sebe, radost življenja in bivanja v veselju, plesu, srečevanju,

»to je resnica moje zgodbe!« je zapela deklica in zopet so zabučale vode, zašumeli so listi z dreves, zapele ptice in zaplesali vetrovi v soncu.

DARILO KRAJU: Prifarski muzikanti s pesmijo
»Nežica«

Na strmem griču nad Kolpo so zgradili grad v obliki stolpa. Imenovali so ga Castell, kar je po latinsko trdnjava. Tako je nastalo ime Kostel. Valvazor o Kostelu in njegovih prebivalcih, 1689, v knjigi »Slava vojvodine Kranjske«, Gradin trdnjava Grafenwarth s trgom Kostel ali Kastel leži v srednji Kranjski, 10 milj od Ljubljane in 2 milj od Kočevja. Ime Grafenwarth so temu gradu dali celjski grofje, ki so ga na novo zgradili, pred tem pa se je imenoval Castell, ki je imel le en velik stolp, obdan z obzidjem in nekaj malimi stolpci. Grad je krona slemena visokega koničastega hriba, ki je iz samih skal. Je velika in čedna zgradba. Čeprav leži visoko na koničastem griču, nima nobenega lepega razgleda; tega mu ne dopuščajo gore, ki ga naokoli okbrozajo. Ob vznožju hriba teče Kolpa, ki hiti proti Hrvatski. Kdor hoče priti do gradu in vstopiti vanj, mora skozi Trg. Pot je zelo strma, in da se olajša hoja, so v skalo vklesane stopnice, ki omogočajo lažji vzpon. Prav tako mora tisti, ki želi priti v Trg, pošteno dvigniti noge in se ne sme ustrašiti strmine. Čeprav leži naselje pod samim gradom, leži še kar na dokajšnji višini, takorekoč na prsih goratega

pobočja, katerega glavo predstavlja grad. Tu ni ravnine, tla pa so kamnita in posuta z velikimi skalami. V Trgu pri gradu ni veliko hiš in jim ni očitati večjega razkošja. Čeprav je zelo malo stanovanj, imajo lastno župnijsko cerkev. Ta visoko ležeči trg je dobro založen z živili, ki jih nudi domačinom in tistim, ki jim zaupajo, da se zatečejo v sili pod njegovo varstvo in zavetje pred napadajočim sovražnikom.«

V Kostelu so imeli pri eni hiši vraga. Sedel je na zapečku in ves čas nagajal gospodinji. Dala mu je jesti fižola, on pa je mehkega pojedel, trdega pa metal po hiši in pri tem govoril:

»Mehku, trdu, mehku, trdu.« Vraga so se potem naveličali.

Gospod Martin ga je dal v žakelj, zvezal in vrغل v Kolpo.

Mislil si je: »Zdaj pa smo se za vedno znebili tega vraga!«

Od Kolpe je sopihal v hrib proti domu. Bil je že utrujen in poten, ko je prišel domov, pa je videl vraga, ki je sedel na zapečku.

Vrag mu je rekel: »Martin, jaz sem že suh.«

Skalni hrib na katerem stoji grad Kostel predstavlja ključ za vstop v energijski in duhovni svet Kolpe. Dandanes nepozidan vrh hriba na katerem stoji grad, deluje kot krona, ki vertikalno povezuje duhovno moč zemlje znotraj hriba z duhovnimi močmi vesolja. Omogoča pretok med Nebesom in Zemljo. Celotni hrib preveva močan notranji ogenj, kar omogoča bližnji stik s svetom prednikov in zanamcev. Navzven kaže podobo zmaja (sfinge) s hrbtom v obliki grebena (po katerem teče dostopna cesta) in šapama v Kolpi (pri Žagi je zaznati element Zemljo, pri Mavrcu pa element Vodo). Litopunkturni kamen stoji ob poti, ki vodi na grad.

Kozmogram izklesan na kamnu kaže v sredini lik kostelskega hriba okrog katerega se ovija njegovo energijsko polje. Pri tem je pomembna navpična povezava, ki točko neskončnosti v notranjosti hriba povezuje s točko neskončnosti v vesolju. Obe točki neskončnosti sta označeni z lemniskato (ležečo osmico – matematičnim znakom za neskončnost).

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Marinko

DARILO KRAJU: pesem »Lepi Kostel grad«, Tamburaška skupina DUPLJAK

Vile so bile tudi tod okoli. Če so umazani otroci jokali, so jih umile, počesale, oblekle, dale jesti in jim kaj govorile, da so se pomirili.

Vile so bile lepa dekleta, da nikoli nisi vedel, če so prave vile ali morda le dekleta. Si pa vedel, da je vila, če je po kamenju hodila in je bilo za njo stopinje poznat. Tiste stopinje so se dolgo poznale. Otroke pa so veliko lepega naučile in tako so se otroci izobraževali.

En fant pa se je zaljubil v vilo. »Pa je biu i šnjom.« Nato so se poročili in rodila je otroka. En čas je bilo vse dobro. Vsi so gledali, kako je lepa i fajn. Pole pa je enkrat samo zginila. Kam je šla, noben ne ve. Njemu je ostal otrok. Iskal jo je okoli pa je ni našel.

Vile so se še pojavljale tam okoli. Moški, ki so vozili z vozmi so videli po dve ali tri. Ker pa so moški tolkli z biči, da je zelo pokalo, so se vile oplašile in zginile in ni jih več.

Pravijo, da je blizu eno morje in da so šle u morje.

Je šel mož iz Suhorja z vozom, ki sta ga vlekla vola, h kovaču v Banja loko. Ko se je pri kovaču ustavil, je ta pogledal živali in dejal: »Kako maš lipi voli.«

Komaj je to rekel, že sta se začela vola tresti in se nista več premaknila z mesta.

Rekli so, da jih je z očmi zacoprpal. Potem je šla volom pena na usta. Prišle so ženske in s cunjami brisale vole, kričale, pljuvale okoli, vole škropile z žegnano vodo tako, da so vanjo namakale vejice iz velikonočne butarice. To so počela tako dolgo, dokler copernija ni popustila.

Banja loki je cerkev posvečena sv. Jakobu.

Nekoč je mežnar čistil cerkev, saj bo naslednji dan praznik, »Jakolje« in maša zato mora biti vse lepo. Po nesreči mu je padel kip sv. Jakoba na tla in se razbil.

Na srečo, je pripovedovala teta od Fare, pa je takrat prišel mimo neki mož, ki je bil zelo podoben kipu Jakoba. Pa ga je mežnar vprašal, če bi hotel naslednji dan med mašo stati v oltarju namesto razbitega kipa. Mož je pristal.

Naslednji dan ga je mežnar primerno oblekel. Mož pa se je postavil na oltarju tja, kjer je bil prej kipec svetnika. Med pridigo je gospod župnik govoril o patronu Jakobu in dejal tudi, kako je Jakob dober, da je vedno bil in da bo ostal v naši cerkvi ter nas varoval.

Takrat pa se je z oltarja oglasil tisti mož: »Ne bom večno tu, saj sem se z mežnarjem pogodil le za danes!«

Tu se nahaja eden od treh energijskih vhodov (portalov), ki vodijo v večdimenzionalni svet Kolpskega prostora. Posebnost te točke je, da govori o ženski občutljivosti in krhkosti Kolpskega prostora. Človeka opominja, kako zelo moramo biti do njega občutljivi in nežni. Litopunkturni kamen stoji v bližini cerkve sv. Jakoba.

Kozmogram izklesan na kamnu skozi pahljačo cvetnih listov ponazarja spekter najsubtilnejših ženskih kvalitete ki se odpira v novo stvarnost vključujoč tudi tiste, ki jih moramo šele doseči.

Avtor: Vesna Hlašč

Poleg tega je na kamnu izklesano še malo znamenje, ki pove, da se izjemne občutljivosti kolpskega prostora da dojeti, le če se človek vsaj na trenutke odpove razumski kontroli nad svojim dožemanjem in se odpre neznanemu. Dovolj naj, da ga pokrajina vodi v proces notranje preobrazbe.

Avtor: Marko Pogačnik.

DARILO KRAJU: pesem »Kostelska ohcet«, TAMBU-
RAŠKA SKUPINA DUPLJAK

t akrat, ko so na Brigi gradili hleve, so šli fantje iz Dolnje Brige na Ajbelj v gostilno Butina. Zadržali so se pozno v noč. Bila je že trdna tema, ko so krenili domov.

Eden izmed fantov, je potem pripovedoval, da se je ločil od skupine fantov, ker ga je neznana sila kot magnet vlekla drugam. Šel je po svoje. Ko je tako taval, je videl mačko in ji je sledil.

Skupaj sta prišla v neki jarek in takrat se je mačka spremenila v – žensko! To je bila gotovo copernica. Še posebno je bil presenečen on, ker je žensko poznal!

Vendar še do danes pa ni nobenemu povedal, katera je bila tista ženska – copernica, čeprav je že nekajkrat skušal izgovoriti njeno ime.

Prvič je hotel povedati njeno ime, ko so se v družbi pogovarjali o raznih dogodivščinah. Ko je skoraj že izgovoril njeno ime je pri vratih zamjavkala mačka in on ni mogel izreči imena.

Tudi kasneje, kadar je poskusil izreči njeno ime, je prišla mačka.

n ekdaj so starši svojim otrokom pripovedovali razne pravljice, predvsem zastrašujoče.

Take so tudi zgodbe o mračniku. Otroci so si mračnika predstavljali kot velikega moža, ki ukrade vsakega otroka, ki ne posluša staršev. Otroke odvede v svojo votlino.

Nosil je strašno velik klobuk, rajtar so mu rekli.

Mračnik je bil tako visok, da je čez strehe videl. Zaradi njegove velikosti so se ga bali. V resnici pa ni bil hudoben. Nobenega ni tepel ali ubil. Samo strašil je, predvsem mlade, da so bili ponoči doma.

Ker pa se mračnik pokaže le ob mraku, mu pomagata še dva podobna moža. Eden je polnočnjak, ker hodi okoli ob polnoči. Drugi, ki hodi okoli zore, pa je zornik.

Kraj podrte cerkve nad vasjo Ajbelj predstavlja neke vrste ravnotežni organ za širše območje Kolpske doline, ki se razteza med izvirom Čabranke, Delnicami, Belo Krajino in Kočevjem. Točka na Ajblju ugašuje med seboj različne dele tega sestavljenega prostora in deluje povezovalno.

Litopunkturni kamen stoji med ruševinami cerkvice in pokopališčem nad vasjo Ajbelj.

Na kamnu sta izklesana dva kozmograma.

Tisti na desni prikazuje ravnotežnostni križ, ki uravnava odnose v prostoru glede na razmerje med navpičnico (odnos med Nebom in Zemljo) in vodoravno črto (odnos med posameznimi območji kolpske dežele).

Kozmogram simbolizira center ravnovesja v smislu prejemanja in dajanja, vertikalni del simbolizira prejemanje od Neba in Zemlje, ki se preko centralnega in horizontalnega dela enako razprostre na celotni holon.

Avtor: Željko Koletić

Kozmogram na levi strani kaže na občutljivo ravnovesje med dolinama Čabranke in Kolpe po eni strani in zračnim prostorom, ki se razteza med Kočevjem na severu in Delnicami na jugu.

Avtorja: Miroslav Juraj in Marko Pogačnik

nekoč je živel mišek Francelj. Ko je bil goden za poroko, si je našel nevesto Mico. Zbrala se je vsa njegova družčina in začeli so se spraševati, kje bi dobili vse potrebščine za poroko. Razdelili so si delo.

Mišek Tone je moral po voz v Delnice, mišek Jože po sod vina h Kajfežu v Kočevje, mišek Miha v Ogulin po prašička in mišek Janez v Karlovec po konja. Vsi so se odpravili na pot in naleteli na različne težave.

Ko je mišek Tone prišel v Delnice, je videl moža, ki je težko peljal poln voz drv. Vprašal ga je, če mu naj pomaga. Mož je veselo pritrdil. Ko sta se peljala domov, sta se najedla sira in napila vina ter se dogovorila, da gresta še po en voz drv. Mišek Tone je rekel možakarju, naj gre naprej, on pa bo z vozom prišel za njim. Vendar mišek ni šel za njim, ampak se je odpeljal proti domu.

Medtem je mišek Jože že kupil sod vina in ga kotalil proti domu.

Mišek Miha in Janez pa sta se peljala z vlakom proti Karlovcu. Da jima ni bilo treba plačati vožnje, sta se skrila neki ženi pod krilo. Mišek Miha je izstopil že v Ogulinu. Ker ni imel nič denarja, se je ponudil, da bo nekomu odpeljal petnajst prašičev na sejem v Metliko. Delo je dobro opravil in dobil za nagrado zastoj prašička, s katerim se je odpravil proti domu.

Mišek Janez pa se je v Karlovcu na sejmu še zmeraj pogajal za konja. Končno sta se s prodajalcem sporazumela. Pred nakupom pa je mišek Janez hotel konja še preizkusiti. Zajahal ga je in odjezdil do prve hiše in ko se je skril za njo in ga ni bilo več videti, je s hitrim galopom odjezdil domov.

Tako so se vsi štirje miški srečno vrnili domov.

Konja so zapregli v voz, prašiča so zaklali in se odpeljali proti farni cerkvi. Tam sta se Francelj in Mica poročila, rajanje pa se je nadaljevalo v bližini naše hiše. Ženin in nevesta sta povabila na svatbo tudi mene. Tako sem se najedel in napil, da imam še danes moker jezik, je pripovedoval domačin.

V Sapniku je živila ena ženska, ki so jo vsi imeli za copernico in vsi so se jo bali. Kamor je prišla v hišo, so morale babe nekaj dati. Če niso nič dale in se je zgodila nesreča pri živini ali hiši se je vedelo, da je ona kriva. Pri eni hiši je bilo sedem ali osem otrok. Nikogar odraslih ni bilo doma, ko je prišla tista copernica iz Sapnika. Najstarejša sestra je vzela vedro vode in polila copernico, ki je strašno hudo zakričala, a takrat ni bilo potem nič hudega.

... v belino potopljen,
ves ganjen čakam,
da bom prebujen,
svetloba, da mi krila,
srčna toplina da pogum,
milost onkraj kraja
vekomaj obstaja...

Stari studenec

Rečejo naše stare si,
Takovega stedenca nigdr ni.

Kada smo iz košnje trudni hodili
Te smo vavik vudi pili.

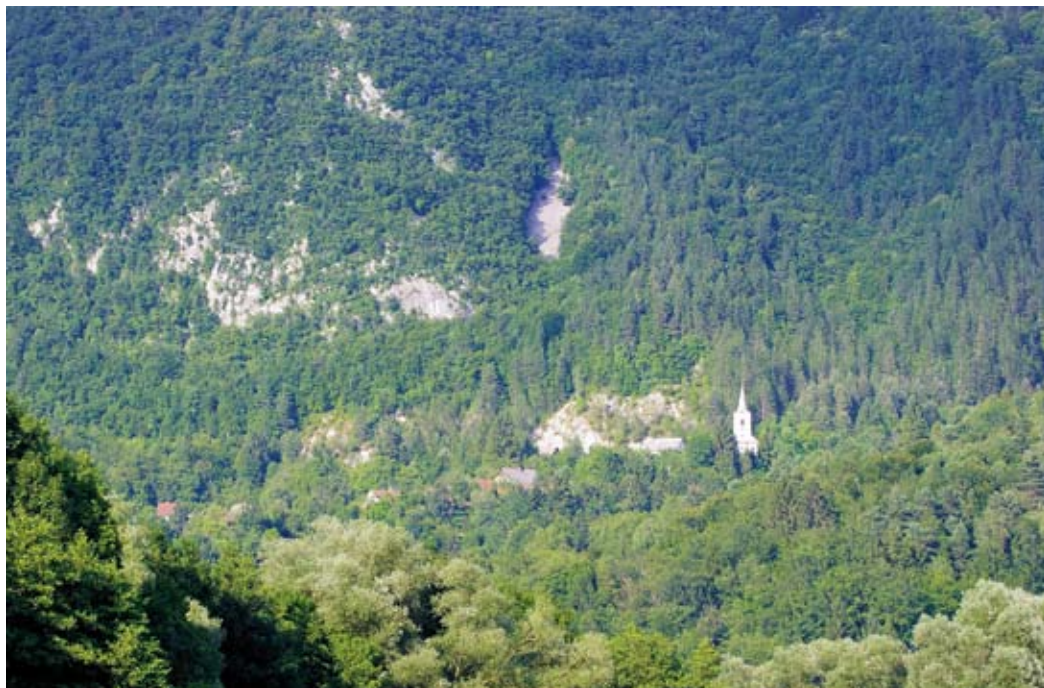
A tako je slatka baš saka kap,
Iz kamana gre ko biserni slap.

I si so prišle va naše selo,
Jer vavik je tu vudi belo.

A ke je sada stedenc stari,
Nišče to ne zna i za nj ne mari.

Ljubav

Ljubav nije samo zlatosrčna,
Zlatotijelna,
Nego i zlatoriječna.

DARILO KRAJU: Kočki tamburaši s pesmijo »Moravički kraju moj«

V ečkrat so videli lučke, ki so se sprehajale in spreletavale okoli. Največkrat so plesale nad Kolpo.

Iz višin so se hitro spustile do Kolpe in se celo namočile v vodo, nato pa spet hitro švignile v višave. Tako letanje in namakanje je trajalo kar pozno v noč.

Ljudje so ob tem pojavu vedno dejali: »Glejte, coper-nice!«

Moj zavičaj

Moj planinski kraj
Je pravi raj
U njemu ljepota caruje
Koku nam prirodu daruje.

Planine se ponosno dižu
I tako do neba stižu,
U podnožju biste rijeke žubore
I na svim jezicima govore.

Dodite u našu dolinu
Da ublažite prazninu,
Jer ovdje malobrojne kuće stoje
Kao da se i one boje.

Ovdje su ljudi dobri i dragi
A to pokazuju njihovi pogledi blagi,
I svi vjeruju ludo
Da će se dogoditi čudo.

DARILO KRAJU: Kočki tamburaši s pesmijo »Šup sim, šup tam«

I judje z ene strani Kolpe so se radi pohecali iz onih na drugi strani Kolpe...

Kranjc repo seje,
Žaba me se smeje,
Žaba reče rega reg.
Kranjc naprvi debeu drek.

Hrvati so tati, Kaj čemo jin dati!
Eno vrečo peska, Da jin v riti treska.
Eno vrečo ajde, Da jih vrag obajde.
Malo morat gasa, Da bo iše špasa.

Ali pa:

»Kosteuci, teuci. Kumaj se poleže. Koš na hrbat si prveže.«

Kostelska zemlja je revna in razgibana. Ravnine za njivo skoraj ni. Kar so kostelci pridelali, so si morali znositi v koših domov, od mrve do drugih kmetijskih pridelkov, tudi gnoj so znosili na njive v koših.

Visoka planota Brod Moravic ima energijsko hrbtenico sestavljeno iz petih dominantnih točk od Šehovca do Levišnjega Vrha. Ta energijska hrbtenica se izteče visoko nad Kolpo v obliki piramidalne Orlove stene. Ta predstavlja nasprotni pol Kobilni jami na slovenskem bregu Kolpe.

Orlova stena in Kobilna jama sta povezani v energijsko celoto podobno kot Hrvaški in slovenski Kuželj, oziroma Petrina (Slo) in izliv Kupice (Hr). Nastane energijski obroč skozi katerega teče reka Kolpa in pri tem spozna svoj obraz. Poetično bi lahko rekli, da je uvedena v skrivnosti večnosti.

Znotraj visoke planote od Šehovca do Levišnjega vrha pulzira mogočen center arhetipskih sil Zemlje, neke vrste »notranje sonce«. Predstavlja silno energijsko zalogo, iz katere črpajo svojo moč vitalno-energijski centri Kolpske doline. »Notranje sonce« deluje v prostoru Kolpske doline kot njegov vitalno-energijski center.

Litopunkturni kamen stoji na travniku blizu vasi Klepeče selo.

Kozmogram na kamnu prikazuje »notranje sonce« in odpira delovanje tega sonca v prostor Kolpske doline.

Notranje sonce je vir arhetipskih sil v Zemlji, ki se v simbolu spirale dvigujejo iz notranjosti Zemlje in predstavlja ogromno zalogo energije. Ta zaloga energije, ki jo označujejo trije plameni, se koncentrirajo in razširja v izlivih navzven v prostor Kolpe.

Notranje sonce črpa življenjsko energijo iz zaloga Zemlje in jo oddaja energijskim centrom v dolini Kolpe.

Avtorica: Tatjana Pliberšek

Kozmogramu je dodan še droben znak, ki opozarja, da je območje Klepečega Sela povezano s Kobilno jamo tako, da Kolpa lahko spozna svoj individualni obraz.

Avtor: Marko Pogačnik

V ščasih so strašili za copernice«, je pripovedoval sedeminosemdesetletni stric Colnar iz Završja, »so divanili, rekli »sede na metlo in gre« ali pa »če krave niso imele mleka, so divanili, da je v vasi copernica, pije mleko vaše krave« Strašili so tudi za mračnike. Ta je bil najprej čisto majhen, majhen, da ga komaj vidiš, a ko ga malo gledaš začne pa rast in raste, da zraste tako visoko, da čez strehe vidi«

Copernice so imele včasih tudi svoje maše. Zgodilo se je enkrat v cerkvi nad Šimatovim, pri svetem Mihaelu, tam so bile po tri maše na dan; zorna, opoldanska in večerna.

K eni taki zorni maši, ki je bila coperniška, je nekoč pomotoma zašlo navadno dekle iz vasi.

Med mašo je prišla k njej njena botra - prava copernica in jo je opozorila:

»Kaj si prišla sem? To je naša, coperniška, maša!«

Presenečenemu dekletu je svetovala:

»Tako j pojdi ven in domov! Na rit pojdi ven! Ne se ozirat! In med potjo sipaj za seboj žito. Copernice ti ne bodo mogle nič, dokler ne bodo pobrale vsega žita, ti pa se boš rešila, če boš uspela priti do doma, drugače te bodo raztrgale.«

Dekle je ubogalo svojo botro - copernico in ji čarovnice res niso mogle nič. Žito je imela s seboj v žepu, saj je bilo splošno znano, da pomaga proti coprnijam in copernicam.

Vsak ga je imel v žepu, če je šel zgodaj zjutraj ali ponoči ven...

DARILO KRAJU: Kočki tamburaši s pesmijo »Iz
općine«

Zgodba o nastanku Brod Moravic gre vzporedno z zgodbo o izvirih pitne vode.

»Dok smo bele deca va nižeh razredih osmogo-dišnje šole i to od prvog do štrtega razreda, sako jutro smo tirale krave na pašo, jer smo školo mele pojužne.

Oko šest, pu sedon vutra, več smo bele gotove za pejt na pašo, a po ferjah je to belo i rane, zakaj je kravan i ovcan belo vroče.

Na pašo smo šle na Kav i na Draškovac. Na Kale nan je belo lepje jer smo polok mele vodo za igrat. Tako smo kopale jarke oko izvora, pa smo napravale sake svoj brod od drva i maljenc.

Još popularnija igra je bela čokičanje, to je lučanje nožiča na deset sakojakih načinov va zemljo i ko je biv najslabje va ten lučanje, ta je morav iz zubjeme vleč štikico iz zemlje ven.

Mele smo se isto tako rade igrat kozličanje i veverčanje po starih bukvah.

Ni na Kale samo nan belo lepje, nego kravan i ovcan jer so tan mele vode kuliku čejo, zakaj ta izvor nigdar ni prošušo.

Kočke stedence

Va Koteh so dva stedenca jaku stara,
Iz njih se voda za pit jemala.

Voda se čuvala ko suho zlato,
Pa je klečanjka na vratih bela zato.

Ranu vutra so ženske prišle po vodo,
Somo eden kobo se po numere dobo.

Za živino i za prat robo,
Lidje so šle po vodo na reko Dobro.

Onda je prišla voda iz cici,
Ni več stedencof, niso več živi.

Nima več, vutra rano, ženske galame,
Koja je prva prišla, va čiji kobo več vudi stane.

Sada so kočke stedence va trnje i trave,
Nima nikogra ni da kličanjivo na vratih poprave.

Si so ih pozabele i ne znajo kako zgledajo,
Somo koji zelenec ih odajde i žabe in zapopevajo.

Nedaleč od mesta Brod-Moravice se nahaja eden od treh energijskih vhodov (portalov), ki vodijo v večplastni prostor Kolpske doline. V tem primeru gre za portal, ki povezuje različne razsežnosti prostora v celoto.

S tem ko se človek približuje prostoru skozi določeni energijski vhod, si odpre možnosti, da pokrajino onkraj vrat doživi na nov in nepričakovan način. Portali imajo po tem takem iniciacijsko vlogo. To pomeni, da pri človeku odpirajo energijske in čustvene kanale, potrebne za komunikacijo z vidnimi in nevidnimi razsežnosti krajev in prostora na sploh.

Kozmogram predstavlja vrata, ki vodijo v spiritalni svet Kolpske doline. Ključ je v spirali, ki očiščuje in preobraža vzorce, nakopičene skozi življenje.

Relief spirale prikazuje globlji, subtilnejši nivo, nivo elementarnih bitji, ki obuja stik človeka z bitji narave. Roke počasi odpirajo vrata prostora in prepuščajo žarčenje Zmajeve linije, ki poteka od Jadranskega morja, Dalmacije preko Kostela in naprej do Alp. Energija Zmajeve lini-

je budi v človeku ogenj v srcu in notranjo moč, ki se manifestira skozi neskončno gibanje.

Široko odprta vrata v čudovit prostor Kolpske doline nudijo darilo v obliki svetlobe, ki pomaga pri intuiciji, imaginaciji, prebuja sanje in kreativnost, da bi lahko doživeli zdrav in vitalno bogat svet kolpske doline.

Avtor: Franjo Radovanić

Ovilah so pravile stare žene.

Moja stara mama pa mi je pravila zgodbo o mladi pastirici, ki je pasla krave in ovce. Bila pa je tako revna, da ni imela pozimi kaj obut. Noge si je ogrela lahko le tako, da se je polulala nanje.

Nekoč poleti pa je videla, kako neki dekliči leže na soncu. To so bile vile, ki so spale. Dekle jim je naredilo iz vej senco. Vile pa so se prebudile, ko je dekle še stalo tam, pri njih.

Vprašale so jo, če jih je ona ogradila z vejami in jim naredila senco.

Povedala je, da je. Potem so jo vprašale, kaj bi rada v zahvalo za to dobro delo. Dekle je povedala, da je

siromašna, da nima obleke in čevljev, a kljub temu noče nič.

Vile pa so jo silile in silile, ker pa ni hotela reči, kaj si želi, so ji vile dejale:

»Pokazale ti bomo rožice, ki zdravijo vse bolezni.«

Res so vile pokazale rožice. Dekle si je zapomnilo za vsako rožo ime in tudi, kaj tista roža zdravi, katero bolezen prežene.

Vsi ljudje od daleč okoli so potem hodili k njej in vsem je pomagala.

Živela je v šumi, nekje okoli Skrada. Zdravila pa ni le ljudi, ampak tudi živino. Vse rožice je popisala in tudi, za kaj so dobre, kaj zdravijo.

Litopunkturni kamen stoji na zmajevi črti, ki vodi od Kleka preko Skradskega vrha v smeri proti Osilnici. Podobno kot Triglav v Sloveniji, predstavlja Klek (1182 m) centralno energijsko točko hrvaškega prostora. Od Kleka se širijo tri energijske osi okrog katerih je spleten prostor Hrvaške: **Prva os** teče čez Reški zaliv do Poreča v Istri, kjer se izteče v Jadranskem morju. (Os celosti – bela barva) **Druga os** teče vzdolž Hercegovine do Dubrovnika, kjer se izteče v Jadranskem morju. (Kreativna os – rdeča barva) **Tretja os** hrvaškega prostora teče čez Slavonijo do Vukovarja, kjer se izteče v Donavi (Os preobrazbe – črna barva).

Omenjen naj bo tudi Skradski vrh. Predstavlja referenčno točko za stik s predniki in zanamci, ki na svojih duhovnih potih obiskujejo svete kraje Kolpske doline na območju Fara – Klepeče selo – Kostel.

Litopunkturni kamen stoji v parku, v centru Skrada in ima vklesana dva kozmograma. Prvi kozmogram je posvečen razmerju med duhovnim svetom, kjer prebivajo naši dragi pokojni predniki in (materialno) pokrajino, znotraj katere se pretaka utelešeno življenje. Zgoraj vidimo

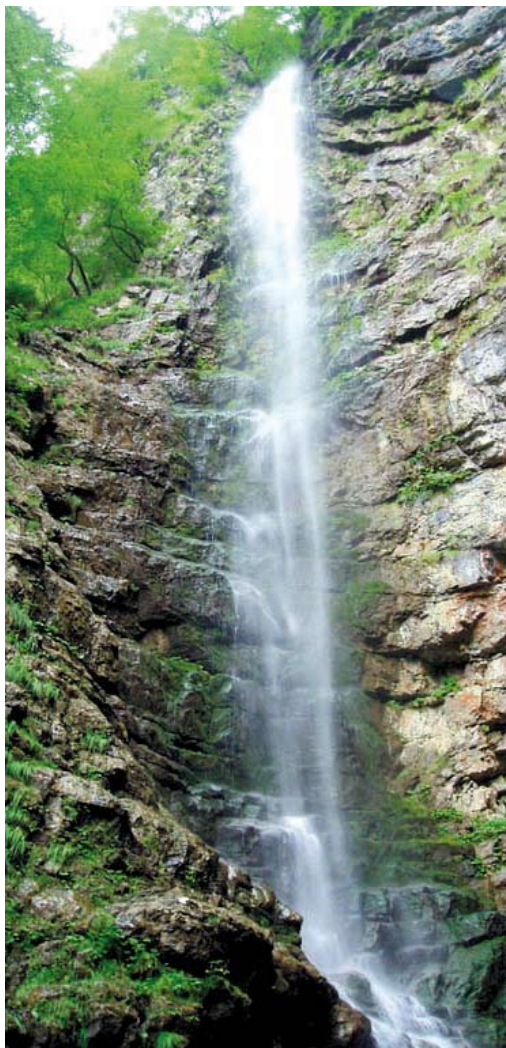
ležati obraz, ki z zanimanjem gleda navzdol v svet živih. Spodaj vidimo sfero vsakdanjega življenja, ki išče stika z duhovnim svetom zgoraj. Tudi ta ima obliko živega obraza. Oba obraza gledata eden drugega, da bi lahko komunicirala med seboj in se pogovarjala o skrivnostih večnega življenja.

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Marinko

Drugi kozmogram se nanaša na stik Skrada z goro imenovano Klek. Kozmogram prikazuje dinamično povezavo gore Klek (navpična stena) s prostorom Dubrovnika (morje, školjka). Iz Kleka se školjka večdimenzionalno odpira in ponuja svoje notranje bogastvo manifestirano v morju in Dubrovniku samem. Školjka predstavlja tudi zaščito, v sebi nosi simboliko hrvaškega prostora z vzorcem šahovnice.

Avtor: Miroslav Juraj z ženo Mirjano

Vražji prehod se je v preteklosti imenoval tudi »vražja provalija«, pesniki so ga opisovali kot Dantejeva pot v pekel.

Legenda pravi, da so se v jami na vrhu skrivali ljudje pred Turki. Gospodarju skupine ljudi, ki se je skrila v jamo, so rekli »muž« - moški, zato je jama dobila ime »muževa hižica«.

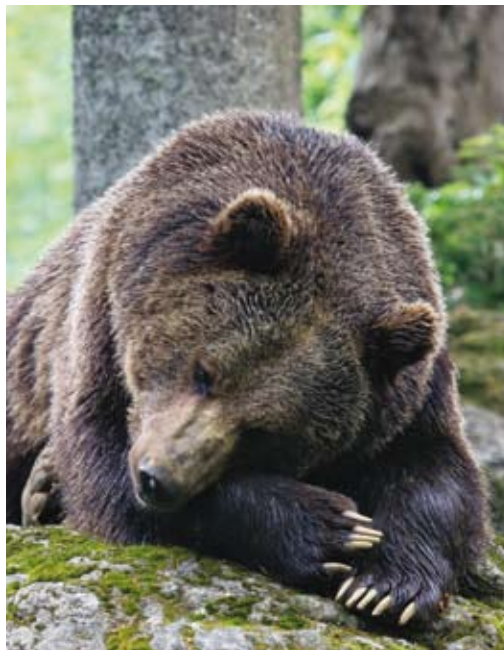
DARILO KRAJU:
KUD Zeleni vir s pesmimi:
»Večernji zvon« (pri Slapu),
»Gorski Kotare moj« (pri Muževi hiži) in
»Skrad«

tam so trije izviri in dve jami. V Jelovički jami so tri jezera. Mihova Jama pa se reče zato, ker je tam imel neki Miha mlin. Miha in mlina ni več, ostalo pa je ime.

Zelo spoštovan ata, ki je doživel sto štiri leta je domačim večkrat pripovedoval, kaj je doživel, ko je bil še fant. Nekoč je šel ponoči domov. Prišel je na Žago. Tam je imel žago in mlin en Kajfež iz Banja loke. Že od daleč je slišal, kljub pozni uri, kako je žagalo, žagalo in kako so malni mleli. Ko je prišel do malna je vse to delalo, dokler ni pritisnil kljuko ter se je malenca odprla, potem pa je naenkrat vse izginilo, utihnilo in se vse ustavilo. In to je vedno enako pravil in vedno ga je čudilo.

Včasih so naše ženske rekle tudi: »Moram na Klek, zakaj mi je nekaj zacoprano.« Tam, na Kleku, pa je bila ženska, ki je pogruntala, katera ženska iz domače soseščine je tisto copernijo naredila. Tako je enkrat neki naši ženski povedala, da bo pred hlevom, kjer je bolna živina, videla črno mačko, ki pa jo ne sme ne ubiti in ne pregnati. Bolni

živini pa naj odreže dlako na repu ali kaj drugega in zakoplje pod domači prag.

Ko je prišla domov, je ženska res videla pred hlevom črno mačko.

Naredila je vse tako, kot je rekla s Kleka...

tu blizu, nad Žlebmi, čisto pod Škriljem, je bukva, kraljica bukev. Je last tete Tince z Žage in ji rečemo tudi Tincina bukev. Steza je gor do nje, a je zaraščena. Bukev je meter in pol debela.

Deset do dvanajst metrov visoko bukev nima ne veje ne grče. Gor, naprej, pa so veje, saj je visoka kakih dvajset metrov. Je zdrava ko hren.

Eni rečejo, ko dren, pri nas pa rečemo, hren je pripovedoval stric iz Žlebov.

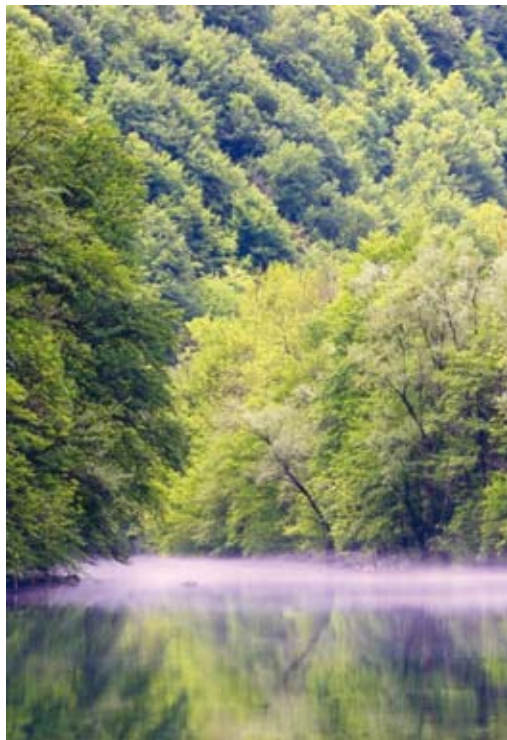

DARILO KRAJU: Tamburaška skupina DUPLJAK s pesmijo »Mladi kostelček«

Iegenda pripoveduje, da je nekoč prišel jezdec na konju, šel v jamo, kobilo pa je pustil zunaj. Vzelo ga je podzemlje, od koder se ni vrnil nikoli več. Kobila je stala pred jamo in ga čakala. Pred ljudmi je bežala, potem pa je, pravijo, tam po nesreči padla v jamo in se ubila. Jama je ime dobila po tej zvesti kobili.

Kobilna jama je zelo velika, notri so lepi kapniki, ko oltar. V jamo so trije vhodi in izhodi. Notri so škraube, kotli, kotanje in v njih je vedno čista voda. Kamni se svetijo in iskrijo, ko da je vse pozlačeno ali posrebreno. Davno so tod mimo švercali sol na kobilah.

Stric iz Lobeč mlina je pripovedoval, kako je nekoč pri Kobilji jami videl žarečo kroglo. Bilo je ponoči. Krogla je žarela in svetila kar iz zemlje točno nad Kobiljo jamo. Nekaj časa je čakal in še kar čakal. Potem pa se je le okorajžil in šel skozi. Pa mu ni bilo nič in tisto je ponehalo.

Ognjeni krogli ali svetleči luči, ki je prišla ven iz jame, sledila popotnikom in potem ugasnila, je govorilo in pripovedovalo več domačinov in popotnikov.

Kobilna jama predstavlja vhod v svetove onostranstva, vhod v maternico Zemlje, k viru miru, spoznanja in harmonije. Kot kraj komunikacije s podzemljem omogoča stik s predniki in zamci.

Skupaj z Orlovimi stenami na hrvaškem bregu Kolpe sestavlja Kobilna jama občutljivo vez (tunnel) med dvema planotama z zalogami prasil življenja, med planoto prekrito s Kočevskimi gozdovi na eni strani in planoto osredinjeno v Klepečem Selu.

Obe planoti sta povezani z energijskim obročem, skozi katerega teče Kolpa in se pri tem obogati z modrostjo večnosti.

Litopunkturni kamen stoji med Kobilno jamo in Kolpo kjer je s hrvaške strani, visoko nad Kolpo v krožni povezavi z piramidalno Orlovo steno.

Izklesani kozmogram je posvečen nevidni, a vseprisotni duhovni dediščini, ki se vedno znova, po vsakem ciklusu utelešenja, dodatno obogati z nešteti življenjskimi izkušnjami. Tako kozmogram ponazarja odraščanje in prevzem odgovornosti za ustvarjalno življenje, to je ko modrost postane vsakdanja stvarnost in ne izjema. Dvojna spiralna dinamika predsta-

vlja navdih duhovnih staršev, ki oplodi mogočen center arhetipskih življenjskih sil oziroma tokokrog življenja skozi katero teče Kolpa med Kobilno jamo in Orlovo steno. Oblika kroga omogoča ponavljanje ciklusa z vsakokratnim evolucijskim premorom.

Avtor: Nebojša Lončar

Kozmogramu je dodan še droben znak, ki opozarja, da je Kobilna jama povezana z območjem Klepečega Sela tako, da Kolpa lahko spozna svoj individualni obraz.

Avtor: Marko Pogačnik

V srednjem veku je bilo, ko so bili še graščaki. Grof v Kostelu in grof na gradu Poljane sta bila prijatelja. Pogosta sta se obiskovala. Enkrat je šel poljanski grof gor na Kostel, drugič pa kostelski dol v Poljane.

Takrat pa je prebival v Bilparski steni, visoko v luknji, sam vrag. Vsakega mimoidočega je pospremil z rjoventjem in metal dol kamenje in pesek. Ko so ljudje bežali, je on rezgetal na vso moč, saj mu je ugajalo, da so se ga bali.

Zelo rad je nagajal ženskam tako, da jih je iz svojega brloga pomokril in tudi svojo moškost je rad razkazoval.

Zgodilo se je enkrat, da je peljal po poti voz. Vlekli so ga voli. Vrag je skočil na pot in se poslal na sredo poti, dreka pa je bilo toliko, da voli niso mogli čezenj.

Nekega dne pride mimo vražjega domovanja kostelski grof. Grof je že slišal za vraga, ki živi v luknji in strahuje spodaj idoč. Zato je vzel s seboj blagoslovljeno vodo. Za vraga pa se ve, da sovraži žegnano vodo.

Ko pride grof pod steno, je vrag grozno zarjovel in metal na grofa kamenje in pesek. Grof pa se je prekrizal z blagoslovljeno vodo, nakar je vrag grozno zarjovel, skočil iz luknje globoko navzdol na skalo ob potoku Bilpa. Od tam se je odrinil na hrvaško stran. Z enim korakom je bil v naselju Lamanka, ki mu danes rečejo Dolnja Lamana Draga. Tam je poruval drevje in drevesa postavil tako, da so bile korenine navzgor, vrhovi dreves pa navzdol. Nato je oddirjal daleč na Hrvaško, neznano kam.

Kamen, na katerega je skočil vrag, je imel odtis vražje noge, kopita. Ob gradnji mostu preko potoka Bilpa, ki izvira pod to vražjo steno, pa so kamen zazidali, žal.

bilparski vrag je imel rad tudi zabave in takrat so divjale strašne nevihte. Na zabavo so bile povabljene čarovnice iz bližnje in daljne okolice. Vrag je občudoval čarovnice kako so se zmerjale. Zanimivo mu je bilo poslušati tiste, ki so prišle z druge strani Kolpe, s Hrvaškega Kleka, saj so imele sočen žargon. Takoj pa je tudi spoznal čarovnice iz Notranjskega, s Slivnice. Te so klele bolj nežno, kot po notah.

Enkrat na leto je šel vrag na Klek, kjer so imele čarovnice svoj kongres. Takrat ga ni bilo cel teden. Tam je čarovnicam delil napotke, kako morajo delati, da bo zmeraj kaj narobe in o novih copernijah jim je govoril. Takrat je okoli grmelo in bliskalo, še toča je padala.

tam, kjer danes stoji kovačija, je živel mož. Bil je vragov hlapec in strokovnjak za izdelavo metel za jahanje. Ko so obnavljali kovačijo, so v kotu našli zakopan lonec z navodilom za izdelavo takih metel.

Za izdelavo čarovniške leteče metle so pomembne štiri bistvene stvari; prvič, metla mora biti izdelana iz drobnih vej črne breze, drugič, uporabljati se mora les brez kakršnekoli žice, žebeljev ali kaj drugega kovinskega, tretjič, v metlo mora biti vgrajena dlaka iz vragovega repa in za zagon metle je vsaka čarovnica vedela svoj čarovni rek

Časi čarovnic in vragov so minili, pa vendar domačini pravijo, da je še nekaj ostalo od bilparskega vrača - mivka iz tolmuna, kjer se je nekoč kopal vrag je nekam čudna, da ima magično moč. Dovolj je le ščepec te mivke in že se nekaj zgodi. Ponavadi so to takšne težave in neprijetnosti, ki človeka spravijo v silno neroden položaj, vse ostale pa v smeh.

DARILO KRAJU: KŠD Predgrad s pesmijo »Kupa nosi«

S tari ata je govoril:

»moja je še ko devojka delala pri eni hiši. Enkrat je šla gospodinjin hči v kuhinjo in pogledala v gredenco. Na krožniku je zagledala kosmatega zajca. Vprašala je mamo, kaj je to? Mati je pogledala in tudi ona je tam videla kosmati zajec. Obe sta se ustrašile in se zajca niso upale niti taknuti.

Par korakof od hiše je bla farna cerkev. Zjutraj, ko je župnik prišel maševat, so šle k njemu i mu povedale o kosmatem zajcu in ga prašale, odkud je to došlo. A župnik ni vedel. Prašale so da, kaj naj naredijo, pa jima je rekel naj gresta domu, zakurita ogenj in naj notri vržeta zajca. Češ, da bo ista ženska, ki jim je to naredila, prišla na vrata in vprašala, kaj delata. Vendar, da oni dve naj pa nič ne odgovarjata.

No, doma sta se še z gospodarjem posvetovala, ta pa je rekel:

»Nemojte ženske to dirat. Najbolje je zajca na vatru dat.«

In res so tako naredile. Takrat pa je prišla v hišo ena ženska in vprašala: »Kaj kurite?«

Nič niso odgovorili. Kar tiho so bili. Zdaj so vedeli, da jim je to naredila tista ženska, ki je coprnica.

ja, ja so bile včasih res coprnice, tudi moja sosedica je bila velika coprnica, ime ji je bilo Marija,

a je bila obercuprnica. Najhuje mi je zagodla komaj tri dni po poroki.

Tri dni po poroki je bilo vse v redu. Normalno sva se z ženo ljubila.

Četrti dan pa je prišla tista sosedica Marija – coprnica k nam in dala moji ženi eno piškoto. Jest pa sem ženi tisto piškoto vzel, ker sem vedel, da je sosedica coprnica in jo vrgel stran.

Soseda ni nič rekla in je šla domov.

Zvečer greva z ženo, kot vse noči prej, spat. Najprej je vse delovalo, kot se pri mladih spodobi in kot je vedno prej. Potem pa je naenkrat klipa odpadla, dol padla in ni bilo nič.

Rekel sem: »Poglej, kaj nam je zrihtala ta cupernica!« Drugo noč je bilo spet tako. Pa sem rekel, da je dovolj!... in smo šli z ženo v Zapeč k stari Katrci, ki je bila vedeževalka. Ona je po kartah videla, da je to sosedica zrihtala.

Dala nama je neke čaje in še rekla, da ne smemo tri dni nič od hiše dati, pa če nas bo kdo še tako prosil.

In res. Zjutraj je prec prišla cuprnica posodit soli. Je rekla stara mati, da nimamo soli.

In je šla. Drugi dan je spet prišla, pa jo je stara mati odslovila in to se je ponovilo še tretji dan.

Potem pa sem prec postal normalen in je bilo vse v redu. Klipa je naprej dobro delala«.

Območje Vrta predstavlja žarišče elementa Vode za Kolpsko dolino. Tukaj se da doživeti rajski vrt obilja in plesa. Prostor na obeh straneh reke je oblikovan kot prostoren lijak skozi katerega priteka na zemljo duhovni blagoslov vilinskega sveta.

Kozmogram, izklesan na litopunkturnem kamnu, podpira izvirne kvalitete svetega kraja: rajski vrt obilja, blagoslov boginje in jih povezuje v holon. Boginja se predstavi kot večno ljubeča mati in sestra. V vsaki celici telesa neposredno prebujajo zavest o rajski celosti in povezanosti, prebujajo občutenje miru in radosti v srčiki duše.

Darilo Boginji je posvetitev lastne srčne pozornosti bitju njenega srca.

Avtorica: Simona Čudovan

DARILO KRAJU: KŠD Predgrad s pesmijo »Seljančica«

med Lazi in Dolom, nekako na sredini poti, so trije veliki kamni, skale; en je na slovenskem bregu Kolpe, drugi pa na hrvaškem bregu, a tretji je na sredini Kolpe.

Stari ljudje so pripovedovali, da je nekoč na Hrvaškem živela zelo velika žena, prava velikanka, ki je imela veliko družino in zato tudi veliko pranja. V bližini njenega doma pa ni bilo večje vode, zato je prišla prati na Kolpo, prav k tem trem kamnom. Prala pa je tako, da je imela eno nogo na kamnu na slovenski strani, drugo na kamnu na hrvaški strani, po srednjem pa je tolkla s perilom.

Pralni kamen za celo vas Laze pa so imeli tudi pri malnu. Ženske so nosile sem prati in so prale tako, da so perilo namakale v vodo in potem tolkle s perilom po kamnu, da so iz njega splaknile žajfnico. Katera je prišla prva, je tudi prva prala.

Nekdaj so imele ženske za pranje tudi lesene ali rebraste deske, ki so jih uporabljale tako, kot pralni kamen.

Kozmogram predstavlja jang kvaliteto, ki izvira iz globine zemlje. Povezan z jin kvaliteto se širi v prostor Kolpske doline. Povezava z reko Kolpo je prikazana s horizontalno linijo.

Avtor: Miroslav Juraj

Dodaten izklesan kineziogram podpira uglasitev moških in ženskih sil v pokrajini, jih povezuje in uravnoteža.

V risbi prepoznamo horizontalno linijo, ki predstavlja trdno, zanesljivo jang osnovo te pokrajine, ki podpira, izgrajuje in je duhovno čista. Risba se nadaljuje v krivuljo, ki predstavlja nežnost, srčnost, iskrenost, polnost življenja, obilja in izraznih oblik, ki jih lahko prepoznamo skozi žensko kvaliteto tega prostora.

Avtorica: Katja Majer

Laze ležijo v prostoru, ki uteleša moški pol (jang) Kolpske doline. V tem smislu dopolnjuje ženski (jin) pol doline, ki je centriran v Ribjeku. Sicer so jin in jang kvalitete razporejene po vsej dolini. Imajo pa tudi svoja dva centra, ki žarčita v prostor bodisi z jang ali jin energijo in tako ustvarjata energijsko polje, ki je znotraj polarizirano. Polarizacija energijskega polja omogoča delovanje ustvarjalnih sil v prostoru doline. Vendar so ustvarjalne sile blokirane, če oba centra nista med seboj uglasena.

Litopunkturni kamen stoji ob Kolpi desno pod cesto v bližini hiše Lazi 1a.

DARILO KRAJU: KŠD Predgrad s pesmijo »Pobeledo polje«

V Predgradu pri gradu še danes stoji sramotilni steber, predgrajski pranger. Sramotilni stebri, prangerji so bili razširjeni že v 12. in 13. stoletju. Po ustnem izročilu so bili ljudje nanj priklenjeni zaradi tatvine, krivolova, klevetanja, prešuštva, tihotapstva ali če si se prekršili zoper pravice poljanskega gospodstva.

Ljudje so hodili mimo in jih sramotili. Nazadnje so nanj privezali eno Poljanko, katere mož je ustrelil srno. Okrog vratu so ji obesili čreva in menda so ji k prangerju prinesli tudi podojit majhnega otroka, ker ga je še dojila in je obupno jokal.

e na o coprnica, saj so tudi v tej vasi govorili o njih. Še posebno pa so sumili neko starejšo žensko, za katero so govorili, da ponoči muči ljudi, da skače z laterno okoli bajte, da leta proti Graščici in še drugo.

Starejši možakar je šel nekoč v hlev. Na pragu je videl jajce. Vse mu je bilo sumljivo pa je jajce prebod del z vilami, ki jih je imel pri sebi.

Takrat pa je tista ženska, ki so jo sumili, da je coprnica, padla na zemljo. Delala je namreč na njivi. Poklicala je k sebi ženske, ki so delale na sosednjih njivah in jih prosila, naj gredo po tistega možakarja in ga prosijo, da ji poda roko. Ženske so ga šle res iskat. Šel je z njimi, do ženske – coprnice, ki je ležala na njivi, ji podal roko in ona je takoj ozdravela.

V Predgradu se nahaja eden od treh energijskih vhodov (portalov), ki vodijo v večplastni prostor Kolpske doline. V tem primeru gre za portal, ki odpira različne razsežnosti prostora (interdimenzionalni portal).

S tem ko se človek približuje prostoru skozi določen energijski vhod, si odpre možnosti, da pokrajino onkraj vrat doživi na nov in nepričakovan način. Portali imajo po tem takem iniciacijsko vlogo. To pomeni, da pri človeku odpirajo energijske in čustvene kanale, potrebne za komunikacijo z vidnimi in nevidnimi razsežnosti krajev in prostora na sploh.

Litopunkturni kamen stoji na majhnem vaškem pomolu s katerega se odpira pogled na Kolpско dolino.

Kozmogram ponazarja vhod in poti (kanale), ki odpirajo različne dimenzije prostora, kot tudi človeka.

Potrebno je samo vstopiti in se prepustiti, dimenzije se odpirajo in omogočajo komunikacijo.

Avtorica: Ruža Smrček

Rez

Svet se razpre
 In pogled se odpre
 Tam na gričih,
 Kjer se trta solzi
 V pomladni dan.
 Škarje zarezujejo
 In režejo v dušo.
 Očiščeno vsega slabega.
 Brsti čakaj na
 še en pomladni dan.
 Pesem
 In srečen nasmeh
 Ob koncu dneva.

Zvezda danica obdaruje svate

Danica je miseca ženila.
 Lipe mu je svate sabirala:
 Milega Boga i milo Marijo
 I svetega Petra i Mikula,
 I svetega Jurija zelenega.
 Lipe jim je dare podelila:
 Bogu dala pisano jabuko.
 I Mariji zlačeno koruno.
 Svetemu Petru petrovsko vročino
 I Mikuli morsko brodovino
 Svetemu Juriju šumico zeleno.

DARILO KRAJU: Tamburaška skupina Vodomec s pesmijo »Igraj kolo jabolko«

Žena lepša od vile

Peter se je v društvu hvalil:

»Ni lepše ljube od moje,
Ni bele vile od gore!«

Čula ga je vila iz gore,
Planila Petru na dvore,
Doziva Petra z imenom:

»Izidi le-sum, junače!
Izvodi svojo ljubico,
Katera lepša je od mene,
Od mene vile iz gore.«

Ko Peter vilo razume,
Popade ljubo za roke,
Lepo jo Peter obleče:
Svila ji sega do bedre,
A drobni biser do pasa,
V ušesih zlatne uhanе.

Pa vodi ljubo pred dvore:
Trikrat je lepša od vile.

Ko vidi vila istino,
Onda mi vila govori:
»Slaba ti hvala, junače!

Ako ti lepša ljubica
Od mene vile od gore,
A njo je mati rodila,

U svilen povoj povila,
Z majkinim mlekom dojila.

Mene pa vilo iz gore,

Mene je gora rodila,
U zelen listak povila.

Od gore je veter pihal,
Pa je mene vilo šikal,
Tako sim bila kojena!«

DARILO KRAJU: TS Vodomec s pesmijo »Pastirče mlado«

Vila izpodrine pravo ženo

Govorila Mihaljeva ljuba
 Ravnajuči bele košuljice:
 »Lepe moje bele košuljice,
 Več vas ravnam devet godin dana,
 Vse jednako, ko da sem kod majke.«

Ljuba misli, da nikdo ne čuje.
 To je čula Mihaljeva majka.
 Težko majka noči dočakuje.
 Ide majka k sinu u komoro
 Vidi majka čudo u komori:

Bela vila uz Mihalja spala,
 Njegva ljuba uz posteljo stala.
 Zeme majka nabrušene škare,
 da će rezat beli vili lase.

Probudi se vila od Mihalja:
 »Nemoj rezat Mihaljeva majka,
 Kakva bi ja med vilami bila!«

Odgovori Mihaljeva majka:
 »Takva bi ti med vilami bila,
 Kot je moja snaha med snahami.
 Saka ima dva i tri sine,
 Moja snaha nima ni jednega.«

skem prostoru. Te pritekajo iz globine Zemlje, simbolizirane s tremi trikotniki.

Kraj ima močan notranji prostor iz katerega izvirajo sile, ki delujejo pri prenovi Zemlje in pokrajine. Skupaj z izdihom se širijo po prostoru. Kozmogram naj spodbudi njihovo navzočnost znotraj kolpskega prostora.

Avtor: Marko Pogačnik z ženo Marinko

Pod cerkvico Sv. Trojice se nahaja center izdihaja za Kolpsko dolino (Center vdiha se nahaja v Čabru na nasprotnem, zgornjem koncu doline).

Pri sistemu vdih/izdih gre za dihalni sistem pokrajine, v danem primeru pokrajine Kolpske doline. Pri Čabru Kolpska dolina potegne vase energije (življenjske sile), ki so razporejene po prostoru. Te pritečejo v podzemski prostor, da bi se tam prečistile in obnovile svojo moč. Na točki izdiha v Špeharjih se obnovljene sile dvigajo na dan in razporejajo navzgor po dolini, kjer delujejo kot hranilke življenja. Vdih v Čabru jih potem ponovno potegne v podzemlje, da se prenovijo. Med izdihom in vdihom teče neprestan tok izmenjave.

Litopunkturni kamen stoji v bližini cerkve Sv. Trojice v vasi Špeharji.

Na kozmogramu zgoraj vidimo odprto dlan, ki razporeja obnovljene življenjske sile po Kolp-

DARILO KRAJU: TS Vodomec s pesmijo »Cveče mi pole pokrilo«

Vilinski studenec

Široko je Ivanovo polje,
 Da ni na njem drvca ni kamenca,
 Samo jena jabuka zelena.
 Pod njom sedi rožica divojka.
 Svilo prede na zlato vretence.
 Preduč ji je žeja dodijala.
 Prignila se, da bo vodo pila.
 Kriče, viče junak izza brega:
 »Ne pij vode, rožica divojka!
 To so vodo vile natrunile,
 Niso krščene, nit so čaščene!«

Dekle ukleta v košuto

Na vrhuncu sokol sedi,
 Sokol sedi, v polje gleda,
 Gde mi lovki lovek love,
 Lovek love košutico.
 Ona jim se lipo moli:
 »Ne lovte me, lovki moji
 Al ja nisem košutica
 Nego sem ja devojčica.
 Mene majko mlado klela,
 Kako klela, tako vklela:
 Da bi Bog dal, odivljala,
 odivljala, v goro prošla,
 s košutami vodo pila.«

Rosalnice ob Kolpi predstavljajo vezni člen med vitalno-energijskim sistemom celotnega slovenskega prostora osredinjenem v Triglavu in vitalno-energijskim sistemom Kolpe. (Izraz vitalna energija je enak izrazu bio-energija). Iz osrčja Triglavskega pogorja tečejo tri temeljne osi slovenskega prostora.

Prva os teče čez Križ v Vipavski dolini do vršička Istre. (Os celosti – bela barva)

Druga os teče čez Ljubljano do Rosalnic, kjer se izteče v Kolpi (Kreativna os – rdeča barva).

Tretja os slovenskega prostora teče čez Koroško do Sv. Vida ob Bukovniškem jezeru v Prekmurju (Os preobrazbe – črna barva).

Litopunkturni kamen stoji ob poti proti mlinu ob Kolpi. Na kozmogramu prepoznamo lik Triglava v sredini. Stranska vrhova Triglava oblikujeta posodo, v kateri se pretakajo prasile Kolpske doline. Njihova prvinska moč omogoča Triglavu, da zasije v svoji izvirni vlogi kot žarišče celotnega slovenskega prostora. Ta vloga je simbolizirana s kristalno kroglo, ki se vidi na dnu kozmograma.

Litopunkturni kamen naj spodbudi povratni tok energij in informacij od Kolpe nazaj proti Triglavu. Tako bo Kolpska dolina prispevala k energijski stabilnosti in moči slovenskega prostora kot celote.

Kolpska dolina namreč predstavlja rezervoar prvinskih sil Zemlje. S povratno povezavo Rosalnice - Triglav postane zbirališče prvinskih sil v Kolpski dolini dostopen celotnemu vitalno-energijskemu sistemu Slovenije.

Avtor: Marko Pogačnik

Viri (LITERATURA)

- OKAMENELI MOŽ, avtor Jože Primc, Kočevje 1997
- KOSTEL Ljudje in zemlja ob Kolpi, avtor Jože Žagar – Jagrov, Kočevje 1983
- OD KOSTELA DO BILPE, avtor Anton Corel, Kostel 1998
- NARODNE PRIPOVIJEDKE IZ GRADA RIJEKE, TRGOVIŠTA MRKOPLJA, RAVNE GORE, BRODA NA KUPI, Zagreb, 1903
- IZVORI BRODMORAVIČKOG KRAJA, avtor Boris Golik, Brod Moravice 2007
- SLOVENSKE LJUDSKE PESMI I, Prva knjiga, Ljubljana 1970
- GRAD KOSTEL, Zbirka vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije 141, Branko Reisp, 1988
- ŠKRATOVE PRIPOVEDI, avtor Jaka Šubic, Vaše 2007
- UKRADENI ČOLN, Utrinki iz Kostela, avtor Anton Corl, Kostel 2006
- PETER KLEPEC IN NJEGOVA DEŽELA, avtor Jože Primc, Kočevje 1991
- SVESTVARNOST, avtorica Vesna Crnković, Delnice 2006
- PRANGER PREDGRAD, Poljanska dolina ob Kolpi, Pokrajinski muzej Kočevje, 2007
- Zbirka pjesma, avtor Anton Colnar iz Dolnjeg Šehovca, Brod Moravice 2006
- GORSKI KOTAR, vodnik Turistička zajednica Primorsko-goranske županije